

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V Ljubljani, 29. oktobra 1942-XXI. Štev. 40 (676)

Danes:

NOVI KRIMINALNI ROMAN
SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

(Gl. str. 2 in 3)

Ako zima ne uje z usti,
omaha z repom.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne branilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lra, 1/2 leta 20 lra, vse leto 40 lra. V tujini 64 lra na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

GENE OGASOV

V tekstem delu: enostolpčna petinast vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 65 mm) 7 lra; v oglašnem delu 4.50 lra. V dvojarvem tisku cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lra. Mali oglasi: beseda 0.50 lra. Oglašni davek povzede posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

NOVI ZMAGOVITI NAPADI NA MALTO 20 let fašistovske Revolucije

Uspehi Italijanske vojske v Egiptu. — 21 angleških letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 23. oktobra svoje 880. vojno poročilo:

Včeraj se je obojestransko letalstvo spet trdo borilo na egiptovskem nebu in lovci Osi so dosegli nove uspehe: sestreljenih je bilo 20 angleških letal in sicer so jih sestrelili 5 italijanski lovci, 10 nemški lovci, 5 pa protiletalsko topništvo.

Vsa naša letala so se vrnila na oporišča.

Na kopenskem bojišču je bilo posebno ogledniško delovanje na severnem odseku.

Naši bombniki strmoglavci so nadaljevali z napadi na letališča na Malto. Preteklo noč je sovražnik napadel mesti Torino in Genova. V Torinu so gasilci takoj pogasili majhne požare; na Genovo je sovražnik izvedel napade v več valovih ter je spuščajčo razdiralne in zažigalne bombe v znatnem obsegu povzročil pomembno škodo na civilnih zgradbah. Število žrtev še ugotavljajo. Zadržane prebivalstva je bilo vzorno. Protiletalska obramba je sestrelila dve sovražni letali.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 24. oktobra svoje 881. vojno poročilo:

Močno letalsko delovanje se je nadaljevalo na egiptovskem bojišču. V ponovnih spopadih so italijanski lovci sestrelili 7 strojev, nemški 5, 3 pa protiletalsko topništvo. Naše čete so ujele dva člana posadke nekake ameriškega dvomotornika, sestreljenega prejšnje dni.

Preteklo noč so sovražna letala preletela nekatere okraje v Piemontu, Liguriji in Lombardiji ter so spuščala bombe in zažigalne listke na Torino, Genova in Savono in povzročila znatno gmočno škodo v prvih dveh mestih, znatnejšo pa v tretjem. Dosedaj ugotovljeno število civilnih žrtev je: 1 mrtve in 10 ranjenih v Torinu, 13 mrtvih in 46 ranjenih med Savono in Vado Ligure. Pri napadu na Genovo prejšnje noč pa je bilo 29 mrtvih in 121 ranjenih. Noč pri sovražnem napadu na Genovo ni bilo žrtev, toda številne žrtve je objokovati zaradi čezmerne gneče pri vходу v neko zaklonišče.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 25. oktobra svoje 882. vojno poročilo:

Po intenzivni topniški pripravi je sovražnik z znatnimi oklopnimi in pehotnimi silami napadel severni in južni odsek fronte pri El Alameinu. Nasprotnika smo povsod odbili in je utrpel hude izgube predvsem med oklopnimi vozili, izmed katerih smo jih dosegli 47 uničili. Bitka se nadaljuje.

Britanskemu letalstvu, ki je z velikimi oddelki podprl akcije na kopnem, se je uspešno uprlo lovsko letalstvo Osi, ki je sestrelilo 16 letal v pla menih, 4 nadaljnji pa so se zrušili na zemljo, zadeti od izstrelkov protiletalskih baterij.

V napadu na britanski konvoj v Vzhodnem Sredozemlju je naše letalo torpediralo in potopilo en rušilec.

Sovražna letala so včeraj pozno popoldne in v pretekli noč bombardirala nekaj večjih in manjših središč Lombardije in Piemonta, zlasti Milano, Monzo in Novaro.

Znatno škodo, zlasti od zažigalnih bomb, so utrpela mnoga poslopja periferije Milana, med čigar prebivalstvom je bilo ugotovljenih 48 smrtnih žrtev in 254 ranjenih. V Novari ni nobenega mrtvega in le 10 ranjencev.

Pri napadu na Savono je bilo ubitih 35 ljudi, ranjenih pa 67.

Število žrtev prvega napada na Genovo se je povečalo na 39 ubitih in 190 po večini lahko ranjenih.

Gasilci so se povsod odlikovali v izvrševanju svoje dolžnosti.

Tri sovražne bombnike je naša protiletalska obramba sestrelila na področju Milana, nadaljnja tri štirimotorna letala pa so bila sestreljena med napadom v prejšnji noči na Genovo. Zadržanje prebivalstva Milana in ostalih središč je bilo mirno in disciplinirano.

Nad Malto je strmoglavil v plamenih en »Spitfire«, zadet v letalskem spopadu.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 26. oktobra svoje 883. vojno poročilo:

Na egiptovskem bojišču so propadli ponovni močni sovražni napadi, podprti z oklopnimi sredstvi. Število uničenih nasprotnih tankov je poskočilo na 104.

Italijanske in nemške letalske skupine so bombardirale in obstreljevale zbirališča in skladišča v angleškem zaledju. Letalstvo Osi je v značilnih dvobojih sestrelilo 14 strojev.

Sovražni izkrcevalni poskusi za našimi bojnimi črtami v območju Mar'a Matruha so s takojšnim nastopom preprečila napadna letala, ki so priletila številne motorne barke, naložene s četami, ki opustiti svoje akcije in begu. Eno ladjo so naše čete zadele s bombami in je zletela v zrak.

VLADARSKA DVOJICA V GENOVI

Genova 24. oktobra. Vzvišena suverena Nj. Vel. Kralj in Cesar ter Nj. Vel. Kraljica in Cesarica sta v spremstvu generala Puntunija, prvega svojega pribočnika, letalskega polkovnika Brancata, pribočnika, in dvorne gospe vojvodinje di Cito, včeraj ob pol dveh popoldne nepričakovano prispela v Genovo. Nj. Vel. Kralj in Cesar se je v spremstvu genovskega prefekta Borrija takoj podal v razne mestne okraje, ki so bili prejšnje noč prizadeti po sovražnikovih letalskih napadih. Povsod se je dolgo ustavil in se zanimal za razne ukrepe, ki so jih izdale oblasti, zlasti za pomoč ranjencem. Nj. Vel. Kraljica in Cesarica se je radevtem v spremstvu svoje dvorne gospe mudila v bolnišnicah, kamor so bili prepeljali žrtve letalskega napada, in vsaki izkazala svojo vladarsko dobrosrčnost. Nato sta vzvišena vladarja skupno obiskala bolnišnice in zadeta poslopja; povsod, brž ko so ju ljudje prepoznali, so ju navdušeno pozdravljali. Ob 17.15 sta se odpeljala iz Genove.

Navdušene manifestacije ljudstva ob 20letnici Pohoda na Rim

Po vseh krajih Kraljevine so se vršile fašistovske proslave

V navzočnosti delegatov, ki jih je določila Stranka, so se 25. t. m. po vseh večjih mestih Kraljevine vršile proslave za 20letnico Pohoda na Rim. To so bile proslave velikanskih pridobitev in stvaritev fašizma na vseh mogočih področjih. Fašizem je pri režim na svetu, ki je šel dejansko do naroda, izvršujoč socialno politiko, ki ne temelji na namišljenih osnovah, temveč na obširnem programu.

V Rimu

V Rimu se je vršila proslava v navzočnosti okrog 20.000 ljudi, ki so se zbrali na trgu pred domom Fasija. Tam so se zbrale politične, sindikalne in bojevske organizacije Rima s praporci posameznih skupin in zastavami raznih odsekov. V vrstah so stali tudi oboroženi oddelki GILa. Svečanosti, ki je potekala v duhu vojne, so se udeležili prefekt, Zvezni tajnik, podguverner Rima Uccelli, zastopniki Oboroženih sil in množestveni častniki.

Po posvetitvi doma Fasija ter svečišča in po blagoslovitvi dvorane, imenovane po Arnaldu Mussoliniju, je Zvezni tajnik izvedel fašistovski obred poziva slavno padlih. Nato je imel izbrani govornik Carlo Borsani slavno ni govor, v katerem je poveljeval duhovne razloge revolucije Crnih srajc, zatrjujoč, da se mladina v tej vojni z vso pravico bori in zahteva zase čast orožja in obrambo fizičnih in duhovnih mej Domovine. Njegov govor so nagradile prisrčne ovacije in manifestacije za Duceja.

V Milanu

Tudi v Milanu so kljub sovražni kovim letalskim napadom proslavili 20letnico Pohoda na Rim s ponovno vero

Fašistovska Revolucija pomeni začetek nove dobe ne le za Italijo, temveč za vso Evropo. Ni ga polja javnega udejstvovanja, kjer ne bi fašizem postavil novih smernic, pomel s starimi predsodki, odstranil okorelih navad ter odkazal življenju nova pota. Ducejev pohod na Rim je treba primerjati s činom junaka, ki je svojemu narodu razbil verige, uklepajoče ga v mrtvilo, nato pa je blagoslov rešilne misli razširil po vsem svetu ter povsod oplodil narode, upirajoče se nasilju zastarele demokracije.

Zmaga, ki so jo v Versaillesu popačili ter odpravili Italijo z bednimi drobtinami za vse nje žrtve in napore, ni mogla zadovoljiti italijanskega ljudstva. Pravega izraza temu nezadovoljstvu je dal Mussolini, ko je 1. 1919. ustanovil Fašijo bojevnikov ter z njim zbral okoli sebe vse zdrave in žive sile Italije. Dragoцена je bila ta ustanova pred vsem iz tega razloga, ker se nova zveza ni omejevala na pasivno nejevoljo, marveč je z izrednim razmahom dala italijanskemu narodu pogon v prave, ki ga je moral ubrati, ako se je hotel rešiti versajskih spon.

Tri leta ogorčenih borb so obeleževala zmagovalni razvoji fašizma, ki je postal last vseh naroda, in po treh letih že je združena sila naroda pod Ducejevim vodstvom krenila, da si vzame, kar ji je šlo zaradi njene poštvalnosti, nesebičnosti in čistega domoljublja. Po sestanku v Napoliju, kjer je Mussolini jasno in kratko zahteval za svoj pokret nedeljeno oblast, je prišlo 28. oktobra 1922 do dejanske izvršitve te zahteve. Na poziv Duceja

so se z vseh strani dvignili fašistovski bojevniki, da doslovno izvrše Ducejev nalog. Večno mesto je zadobilo nov obraz pod pritiskom navdušenih bojevnikov, ki jih je prevečala Ducejeva

misel, predstavniki starega ustroja so se razbežali, krmilo države pa je prešlo v čvrste roke, ki so državnim ladij takoj odkazale nov pravec ter je povzelo na pot dela, požrtvovanja, slave in zmage.

Globoke in važne so reforme, ki jih je izvedel fašistovski razdobje. Vse te zdrave izpremembe so okrepile Italijo, zbrale narod pod liktorskim znakom in pod enotnim vodstvom. Pokazalo se je, da povezanost Duceja z narodom ustvarja čudeže, da njegova borbeno dalekovidnost ruši vse ovire in blodno utvare. Nikoli ni bil kak narod tako tesno povezan s svojim voditeljem, kakor sta bila in sta povezana Mussolini in Italija, nikoli pa tudi ni kak voditelj tako stoddostno izpolnil vseh danjih obljub, kakor je to storil Duce.

Pred očmi doraščajočega pokolenja so rasla kakor pričarana iz zemlje velika dela. Dosledno se je v teh dvajsetih letih uresničeval duh Ideje in Duce je budno pazil, da svet o njegovem delu ne poneha nikoli niti za trenutek. Zato italijanski narod, priča dvajsetletnega trdega, toda nadvse uspešnega dela, z neomamnim zaupanjem v svojega Duceja obhaja znamenito dvajsetletnico, boli ko kdajkoli uverjen v dokončno zmago v tej največji vseh vojn, v katero je vstopil za boljšo bodočnost svoje Domovine in vse Evrope. Po zaslugi Duceja in Fasizma je bil duhovno in materialno za njo vsestransko pripravljen in je zato njegova vera v zmago enako nezlomljiva, kakor je nezlomljiv duh italijanskega naroda.

je poudaril, da mora biti Sredozemlje italijansko v rimskem smislu. Italija se v tej vojni bori za zmago in bo tudi zmagala. Govor ministra Riccardija se je končal z navdušenim vzklikanjem Duceju.

V Triestu

V Triestu se je vršila proslava v gledališču Rossettiju, kjer se je zbrala velika množica Crnih srajc, delavstva in ostalega občinstva. Eksc. Attilio Teruzzi, minister za Italijansko Afriko, je v navzočnost zastopnikov oblasti s prefektom in Zveznim tajnikom na čelu proslavil 20letnico Pohoda na Rim s slavnostnim govorom, ki se je končal z navdušenimi manifestacijami za Duceja in Vojsko.

V Pisi

Proslavo v Pisi je vodil Eksc. Guido Buffarini, podtajnik v notranjem ministrstvu. Udeležilo se je je velikansko število fašistov. Eksc. Buffarini je v Liktorski palači poveljeval pred zbrano množico žrtve tistih Pisancev, ki so sledili Ducejevemu pozivu in se udeležili Pohoda na Rim. Poudaril je, da Duce tako kakor pred 20 leti služi utrip njihovih duš in računa z njihovimi sili kakor z njihovimi puškami. Končal je s svečanim zadržilom o prepričevalni zmagi. A ko bo zmaga že daleč za nami, je rekel govornik, bo v srečnem odmeval klic zvestobe in strasti: Duce, Duce, Duce! Po dvorani je zagrmelo na tišče klicev.

Proslava 20 letnice Pohoda na Rim v Ljubljani

Ljubljana je drugič praznovala zgodovinsko obletnico

Ljubljana, 25. oktobra. Zjutraj so odkrili na sedežu Zveze borbenih Faštev, z dostojno svečanostjo spominsko ploščo, ki spominja na žrtvovanje sedmih padlih po komunizma roki na tej zemlji, ki je

malo časa sem italijanska. Sledila je služba božja na prostem, ki se je končala z molitvijo za Kralja-Cesarja.

Navzočni so bili Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino Eksc. Grazioli, Eksc. Robotti, poveljnik XI. armadnega zbora, župan general Rupnik, general Montagna, vodja nemškega konzulata Liesenberg a predstavnik narodnosocialistične stranke Grubisom, Hengererjem in Rauscherjem, nadalje konzul Neodvisne Države Hrvaške in drugi predstavniki oblasti. V vrsti je stal tudi oddelk Oboroženih fašistov. Zvezni tajnik je po odkritju spominske plošče velel poklonitev padlim fašistovskim tovaršem. Visoki Komisar je zatem položil lavorjev venec.

Takoj nato se je podal Zvezni tajnik v spremstvu dveh članov fašistovskega direktorija na sedež poveljstva Armadnega zbora, da sporoči pozdrav Crnih srajc Ljubljanske pokrajine vrlim bojevnikom, ki se na tej zemlji borijo proti komunističnemu sovražniku. Sprejel ga je šef generalnega štaba polkovnik Gallo z drugimi častniki, dodeljenimi poveljstvu.

Po govoru Zveznega tajnika, ki je prebral poslanico v imenu Crnih srajc operativnim četam, je izrekel Eksc. Robotti besede prisrčne občudovanja za skupnost duha in moči, ki navdaja na tej zemlji italijansko vojsko z Mussolinijevimi Crnimi srajci.

Spomnil se je tudi duha vrlih bojevnikov, ki ponosno prinašajo vsak dan vse žrtve z italijansko zavostjo in ki zro k podobi Kralja-Cesarja ter

Reparti italijani di truppe celeri in marcia in territorio egiziano per raggiungere le prime linee. — Oddelki italijanskih hitrih čet v Egiptu na pohodu v prve vrste.

Duceja kakor k simboloma najvišjega domovinskega idealizma.

Zatem se je podal Zvezni tajnik v spremstvu članov Zveznega Direktorija na pokopališče, kjer je položil venec na čast padlim v sedanjih vojni. Vojaške časti je izkazal oddelek Oboroženih fašistov.

Ob 10. uri je izročil Visoki Komisar v letovadnici Gilla v navzočnosti predstavnikov oblasti mladim organiziranim ustanovne nagrade društva »Danke Alighieri« za mlade Slovence, ki so bili najbolje klasificirani v tečajih italijanskega jezika.

Ob tej priložnosti je naslovil Ekse. Grazioli na mlade organizirane besede priznanja za njihovo dobro voljo glede učenja italijanskega jezika in jim je predložil, da je dejstvo, da so spontano in kot prvi pristopili k organizaciji Gilla, znak posebne časti, saj se bodo lahko sklicevali v bodočih letih na to svojo prednost. Manifestacija entuziazma je sprejela besede Visokega Komisarja, ki je v spremstvu drugih odličnikov zapustil dvorano, dočim je mladina vzklakala Duceju. V isti dvorani Gilla je zatem tovariš izlezil iz Zveznega poveljstva proslavljal za organizirane 20. obletnico fašistovske revolucije.

Ob 11. uri je bila v gledališču Dopelavora Oboroženih sil uradna proslava zgodovinske 20. letnice, ki so ji prisostvovali vsi predstavniki oblasti. Zvezni tajnik je naslovil na navzočne fašiste besede zvestobe in ponosa, da se lahko proslavlja 20. letnica Revolucije v tej pokrajini, ki jo je italijansko orožje odredilo k novemu življenju. Poudarjal je razen tega, da je znak posebne ponosa od strani tistih, ki so v službi imperialne fašistovske domovine, če uživajo prednost živeti v pokrajini, kjer se vrši borba proti najostrejšemu sovražniku fašizmu.

Ob zori tretjega desetletja prisega ljubljanski fašisti — tako je zatrijeval Zvezni tajnik — da bodo čedalje bolj zvesti Revoluciji ter da se bodo z zgledom pokazali vredne privilegija, ki jim ga je naklonil Duce.

Tovariš Umberto Cungi je zatem na povabilo Zveznega tajnika izrekel navzočnim besede zvestobe ter jasno prikazal revolucionarno kontinuiteto fašizma, ki vznika na tej zemlji v Mussolinijevi imperialni koncepciji.

Ne zmenimo se za sovražnike, če tudi se nazivajo Anglija, Rusija ali Amerika, tem manj se za pojav partizanstva, ki bo odločilno zatrto po simbolih liktorske vzpostavitve romanske civilizacije, je izjavil govornik. Pogledi privilegiranih Italijanov, ki se borijo na tej zemlji, morajo biti uprti k ciljem, ki jih je napovedal Duce z opozorilom na spomin na naščestje žrtve padlih, ki so se s plemenitim žrtvovanjem svoje krvi izkazali vredne, da sodelujejo pri dosegu zmagovitega smotra višje socialne pravičnosti.

Proslava se je zaključila z manifestacijami toplega entuziazma ter vzklakala Duceju, medtem ko je Visoki Komisar velel pozdrav Velikanstvu Kralju-Cesarju ter Duceju. Zatem je vzklaknil »alala« zmagovitim, linaškim bojevnikom Osi.

Popoldne so Zvezni tajnik in člani Direktorija Zveze obiskali oddelke v njihovih bivališčih, da jim izroče pozdrave in darove Stranke ob priložnosti Dvajsetletnice. Povsod so voditelji sprejeli z navdušenjem, ki so izražali še enkrat Stranki navdušeno zahvalo ter vzklakali gotovosti končne zmage našega orožja.

Ves dan so se skvadristi, bojevniki in fašisti menjavali v straži pri spominski plošči padlim, ki so jo odkrili jutraj na sedežu Zveze fašistov.

Visoki Komisar je obiskal bataljon skvadristov »Nizza«

Pretekli teden je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino obiskal bataljon skvadristov »Nizza«. Sprejel ga je poveljnik Primosenior Tebaldi, ki je

visokemu gostu predstavil častnike bataljona in mu razkazal nekatere pisarne Poveljstva in sejno dvorano. Ekscelencija je Črne srajce pozdravil in s tovariškimi besedami povzdigoval duha stare Straže iz Revolucije, ki je danes bolj ko kdaj prej popolnoma vdana Duceju. Poveljnik bataljona se je najpričneje zahvalil Ekscelenci Grazioliu za obisk in povabil visokega gosta na dvorišče, kjer so bili zbrani bataljonski oddelki. Visoki Komisar je tudi te oddelke tovariško pozdravil kot Visoki Komisar, skvadrist in član Milice od njene ustanovitve dalje, se je spominjal trdih časov v začetku borbe in podetja, da se je v teku let vdanost in zvestoba stare Straže do Duceja le še bolj utrdila.

Potem ko je orisal visokega duha, ki preveva Črne srajce, je Visoki Komisar vzklaknil Kralju, Cesarju in Duceju v neomajni gotovosti Zmaga. Nato je, potem ko so ga Črne srajce pozdravile, zapustil prostore skvadristov.

Visoki Komisar je proučil vprašanja mesta Ljubljane

V navzočnosti podprefekta dr. Davida, načelnika kabineta dr. Bisie in odsekovnega načelnika comm. Bulla je Visoki Komisar večeraj sprejel župana mesta Ljubljane generala Rupnika in podžupana dr. Tranchido.

Župan je podrobno poročal o raznih vprašanjih, ki se nanašajo na glavno mesto in o finančnem položaju mesta. Poročal je tudi o mestnih podjetjih in zlasti o aprovizaciji mesta, o razdelitvi glavnih življenjskih potrebščin, o kurjavi, o pomoči in o pomanjklivosti ljudskih stanovanj.

Ekscelencija Grazioli je po pozorni proučitvi predloženih vprašanj podal točna navodila o vsem, zlasti pa o pomoči, za del, ki je odvisen od občine, za zgraditev začasnih barak za potrebne družine in tudi dočel, da se naj na pomlad začne graditi ljudska stanovanja in sicer po avtonomnem fašistovskem zavodu za ljudske stanovanjske hiše.

Visoki Komisar je tudi pojasnil ukrepe pristojnih ustanov za kritje potreb prebivalstva med zimskim časom. Kar pa se tiče občinskega proračuna, je odredil, da naj se ukinejo takse na razne življenjske potrebščine, ki ne obstojajo v notranjosti Kraljevine.

Ekscelencija Grazioli se je nazadnje zahvalil županu in podžupanu za opravljeno delo v korist prebivalstva.

Pošiljanje oblik civilnim internirancem

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sporoča, da so na pobudo pristojnih poveljstev posadke v teku priprave za ustanovitev vojaških uradov v občinah Ljubljana, Novo mesto, Kočevje, Črnomelj, Grosuplje in Logatec, za pošiljanje civilnim internirancem s strani njihovih svojcev paketov z obleko, to je paketov, ki bodo lahko vsebovali samo oblačila (obleke, nogavice, čevlje itd.) z absolutno izključitvijo živil, knjig, časopisov, dokumentov, pisem, cigaret in drugih stvari.

Oprema paketov mora biti takšna, da jamči za dobro ohranitev vsebine za ves čas, dokler bodo paketi v uradu in na vožnji. Zato ne bodo sprejeti paketi, ki ne bodo dovolj solidni in trpežni.

Odpošiljatelji bo moral priključiti paketom sledeče navedbe:

Generacije in odpošiljateljevo bivališče.

generacije naslovljenca ter koncentracijsko taborišče, v katerem se nahaja.

bruto teža paketa s seznamom vsebine.

V paketu mora biti listek, na katerem smejo biti le omenjene navedbe.

O vsakem paketu, ki ga bo urad sprejel, bo pošiljatelj obveščen.

Pošiljatelj mora predložiti uradu odprte pakete, ki jih bo uradnik zaprl v njegovi odsotnosti.

Odpošiljateljni urad v Ljubljani ima svoje prostore na Miklošičevi cesti št. 22 A in posluje v naslednjih uradnih urah: od 8.30 do 11, in od 16. do 18.30 (ob nedeljah ne uraduje).

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal odredbo, po kateri je prodaja usnjenih izdelkov dovoljena samo še do 31. decembra t. l. Po 1. januarju prihodnjega leta pridejo pod zaporo vsi neprodani usnjeni izdelki in bo razpolagal z njimi Visoki Komisar. Usnjeni izdelki, katerih prodajo Visoki Komisar prepoveduje, so: kovečki, aktoveke, sedeži, blazine, tapetniški izdelki, torbice in listnice.

Ljubljanski Prehranjevalni zavod opozarja vse one stranke, ki so dvignile dovolilnice za prevoz krompirja po 15. septembru, da bi morale prinesli nakaznice za krompir na Prevod že do 3. t. m. Vsakdo, kdor ne bo do 31. oktobra oddal potrebnih odrezkov, bo kaznovan po čl. 6. naredbi Visokega komisarja št. 166 z dne 29. avgusta 1942. Obenem se opozarja tudi tisti, ki so si na kakršen koli način priskrbeli krompir brez vodnosti Prehranjevalnega zavoda, da naj takoj prinesejo nakaznice za krompir, da se jim odtegnejo ustrezajoče število odrezkov. Ker so pridelovalci, ki so dobavili krompir posameznim strankam, prijavi Prehranjevalnemu uradu poleg količin, ki so jih prodali, tudi naslove strank, ki so krompir kupili, so uradu znani mnogi naslovi tistih strank, ki se zmerom niso prijavili kupljenega krompirja. Kdor krompirja ne bo prijavil in bodo pri njem našli zalogo krompirja, ki ga ni dobil na nakaznice, bo po zgoraj navedeni odredbi kaznovan.

Letošnje oblačilne nakaznice veljajo samo še do 31. t. m., nove nakaznice pa dobimo 1. novembra t. l. V glavnem bodo veljale za nove oblačilne nakaznice ista določila kakor za stare. Razlika bo samo ta, da bo oblast letos izdala samo dve vrsti nakaznic, in sicer za otroke od 1. do dovršenega 4. leta in za osebe, starejše od štirih let. Nove oblačilne nakaznice bodo veljale 14 mesecev, in sicer od 1. novembra t. l. do konca prihodnjega leta. Razdeljevala jih bo, kakor dozdaj, mestna občina.

Blagajna za izplačevanje družinskih doklad opozarja družinske očete, da ob pričetku novega šolskega leta preskrbe svojim otrokom dokazke o obiskovanju šole. Delavski družinski poglavarji morajo predložiti potrdila o obiskovanju srednjih in nižjih sorodnih šol za vse svoje otroke od izpolnitvega 14. do izpolnitvega 16. leta, družinski poglavarji, ki so nameščeni v raznih službah, pa za vse svoje otroke od 14. do 18. leta. Otroke, ki še niso dopolnili 14 let, ni treba prijavljati. Družinskemu poglavarju, ki do 10. novembra ne bo s prijavo dokazal, da njegovi otroci, ki so že dopolnili 14 let, obiskujejo kakšno srednjo šolo, blagajna za izplačevanje doklad ne bo več izplačevala mesečnih prispevkov.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Za okrepitev slabotnih se mi je posrečilo dobiti odlično jatečo marsalo in prvovrstni medicinski vernouthi Caradelli, kot zanesljiv pripomoček ob črevesnih težavah — diareji, proliji, p. pod. Na razpolago tudi buteljke raznih vrst, V. Braz, vinska trgovina, Medvedova c. 7.

Narodna Tiskarna v Ljubljani je izdala nov roman ge. Mire Pucove: 'Tiha Voda' kot prvo knjigo nove zaloge 'Dobra knjiga'. V romanu obravnava pisateljica snov iz bližnje preteklosti v naših krajih, zato bo knjiga gotovo zbudila živo zanimanje med bralci dobrih knjig. Naročite jo lahko v okviru zbirke 'Dobra knjiga' pri založbi sami, na prodaj in pa tudi v vseh večjih knjigarnah.

Knjižarna Tiskovne zadruge je v prenovljeni, barviti priredbi izdala slikanico 'Princeska Zvezdana'. Priključna in vzgojna knjižica bo gotovo dobila hvaležen krog manjših in večjih bralcev; knjižico dobite v vseh večjih knjigarnah.

Zalozba 'Naša knjiga' je izdala tri praktične novosti, ki bodo gotovo zbudile živo zanimanje med rejci malih živali, kunccev in koz. V 'Gospodarski reči kunccev' ti pisec razloži, kako in vzrejo dolgoživcev, v 'Pravilni in praktični kuničnici', knjigi, ki je nekako dopolnilo prve, pa te pouči o gradnji zdravega, zračnega in primerneje hleva za male živali. Za vse tiste, ki reče koz, bo pa knjižica 'Gospodarska reja koz' primeren priročnik, ki bo vedel odgovor na marsikatero vprašanje. Vse tri knjižice dobite v vseh večjih knjigarnah.

Barvanje usnjenih izdelkov s specijalno barvo na brizgalnik. Barve in aceton — Efa — Napoleonov trg.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Frančiška Bridčeva; Marija Gerkmanova, posestnica; Tekla Kaiserjeva; Primož Priber; doc. dr. Josip Choleva. V Savinjah: 70letna Ana Klemenova, posestnica. V Celju: Elizabeta Orlova; Ivan Puh; Josip Gaber; Ivana Plamčeva. V Regaski Slatini: Jože Gobec; Anton Fideršek; Janez Prebost. Na Teharju pri Celju: Janez Lah. Na Dobrni: 60letna Marija Rožarjeva.

ŠPORTNI TEDNIK

Zaman bi se ozirali v športnih rubrikah po opisu dogodkov iz drugih športnih vej; sam nogomet vlada suvereno v sedanjih sezonah. Športni dogodki so do nadaljnjega ob nedeljah usnjeni v štiriglede pravokotnike na travnikih in na njih se bjejo trde borbe za mesto na soncu, za obstanek, proti padcu navzdol. In po poslednjem živzgu se pristevajo ali ne nove točke, začne se športna matematika. Od nedelje do nedelje tja v pozno pomlad.

Prijazna jesenska nedelja je zavrnila na športni prostor Ljubljane par stotin ljudi, ki se jim je zahotelo nekaj nogometnih tekem. Druga naša nogometna nedelja je potekala v znamenju že skoraj vnaprej določenih uspehov ali neuspehov; z eno samo izjemo, ki je pa že skoraj na pol senzacija: belo zeleni so proti Mladiki uspeli samo na pol.

Rezultati drugega domačega kola so bili: Turnir A: Vič-Mladika 1-0, Mladika-Dopolavoro 3-2; turnir B: Ljubljana-Mladika 1-1, Dopolavoro 3-0, Mars-Vič 9-0.

Med tem je veliko tekmovaljeva italijanski nogometni prestol napredovalo še za eno kolo. Poteklo je precej burno in so nekateri rezultati nepričakovano močno poudarjeni. Evo jih: Vicensa-Triestina 2-1, Milano-Fiorentina 1-3, Venezia-Roma 0-0, Torino-Genova 3-1, Liguria-Juventus 1-0, Atlanta-Livorno 1-3, Lazio-Ambrosiana 3-1, Bologna-Bari 4-0.

Dogodki gredo svojo neizprosno pot. Livorno je na čelu razpredelnice s štirimi zmagami iz štirih tekem, Venezia je na repku z nobeno zmago in s komaj dvema neodločenima. Kako je bilo tik pred lanskim finalom? Venezia je skoraj do poslednje bitke resno stremela proti prvemu mestu, a Livorno se je šele prav v poslednjem kolu rešil padca v drugi razred!

Sedaj je poleg Livorna samo še Roma, ki ima ničlo v rubriki porazov. Več je ostalo ničel v prvi rubriki, med beležkami o zmagah. Še štiri moštva niso utegnili iz nobene doseganjih borb spraviti obeh točk na varno: Triestina, Milano, Juventus, Venezia. Same boljše firme, ki jim za enkrat nekako ne gre od rok.

V drugem razredu se stvari razvijajo vzporedno. Po četrtem kolu — izstala je zaradi neuporabnosti igrišča samo tekma Savona-Anconitana, ki pa za razvrstitev v vrhu ne prihaja v poštev — je gladko v vodstvu Spezia in tik za njo Napoli, ki se je le utegnil preiti do samega vrha razpredelnice. Vse kaže, da bo napolitansko moštvo skušalo na vsak način popraviti, kar je v lanskem tekmovalju zamudilo. Njegov drug v športni smoli, Modena, pa tiči globoko pri dnu in vsaj za sedaj ne kaže velike volje za povratek v prvi razred.

Iz drugih krajev so nam znani samo švicarski rezultati: Cantonal-Biel 4-1, Grenchen-Servette 1-1, Lausanne-Young Boys 0-0, Luzern-Zürich 4-0, Lugano-Basel 5-1, Nordstern-St. Gallen 3-1, Young Fellows-Grasshoppers 0-2.

O. C.

Filatelija

Zumsteinov katalog za leto 1943.

(Gl. prvi članek v prejšnji številki!)

Naše domače, ljubljanske provizorne izdaje so še vedno na istem nivoju — označene kurzivno! Le protituberkulozna serija je poskočila za 10%. — Po cenah, ki so danes v veljavi, notira Zumstein te znamke mnogo previsoko, tako da je znomožne zanje odrediti kvečjemu tri lire za za en frank.

Hrvatske znamke so še kar dobro ocenjene. »Ustaška« prva serija (nastiki na jugoslovanskih znamkah) je padla za 12%, provizoriji: franko/pošto pa za 100%. Pač na pošto »grbača« poskočila za 100%. Zagrebške razstavne znamke z zlatim natiskom so se tudi popravile za 75%.

Pri novih »velikih« znamkah, ki jih je sedaj po zgledu Michla namestil tudi Zumstein za znamkami stare Srbije, ni omeniti kaj posebnega. 25%ni pribitek zapazimo le pri prvi seriji za letalsko pošto.

Pri Avstriji, ki jo pri nas zelo radi zbirajo, ni opaziti znatnejših dvigov cen. Istotako ne pri Bosni in Hercegovini, Poljski, Češkoslovaški in Rusiji.

V splošnem se je letošnja izdaja Zumsteinovega kataloga spet izkazala vredno zaupanja in upoštevanja filatelistov. Sploh se Zumstein pri nas od leta do leta bolj uveljavlja. Filatelisti cenijo pri Zumsteinu tudi to, da ima kot katalog iz nevarne države ocenjene znamke vseh držav, in da ne manjka cene nekaterih znamk kakor pri Michlu.

Letošnja naklada kataloga je zelo omejena in si ga bodo morali interese zagotoviti čim prej. Stane 38 lir in je na prodaj po vseh strokovnih trgovinah in po knjigarnah.

D. Gruden.

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

Zaljubljeni mladi par si je podal medene tedne s tem, da je vsak nedeljski počitek preživel na deželi. To se je bilo zgodilo tudi to pot, Jimmie je bil svojo mlado ženo spremljal domov, potem pa je hitel v svojo pisarno, da bi se s svežimi močmi lotil dela.

Ni našel mnogo pisem na svoji pisalni mizi, a med njimi je bilo neko pisanje, ki ga je očito zelo presenečilo. Prebral ga je v drugo. Datirano je bilo s petkom, izviralo je iz Novega vojaškega kluba na Piccadillyju in se je glasil:

Dragi moj Haswell!

Prosim Te za pravno pojasnilo o zadevi, ki Ti jo v naslednjem popisu, ki pa nima nikakršne dejanske podlage. Gre samo za stavo.

Neka stara dama je živila v veliki, mračni hiši. Ker je bila precej skopuška, je skrila v njej neke dragocenosti, vseeno je, ali nakit ali denar. Potem je umrla in hiša, v kateri je stanovala, je bila več let prazna. Potlej najde nekdo — imenujem ga X. — skriti zaklad.

Zdaj bi Te prosil za Tvoje mnenje o tehle točkah:

1. Cigav je zaklad?
 2. Ali ima X., ki je zaklad našel, pravno pravico do njega?
 3. Ali postane njegova zakonita last, če bi jo kupil?
 4. Ali pa velja o zakladu iste določbe kakor o najdenih stvarih?
- Upam, da mi ne zameriš, ker Te nadlegujem s takimi vprašanji. O problemu smo razpravljali nedavno v klubu in smo sklenili več stav. Tvoja sodba naj odloči, kdo je dobil. Zdaj Te nisem videl že od Tvoje poroke. Moral Te bom prositi, da me

ob priložnosti predstaviš Tvoji spoštovani mladi ženi.

Tvoj vedno vdani

Gregory Bruden.

Ko je Jimmie pismo vdrgo prebral, je pozvonil svojemu pisariju in mu velel prinesiti jutrnje časopise. Mladi mož mu je prinesel »Times« in »Daily Picture«. Jimmie je vzel v roko drugega in poiskal dnevne novice. Takoj v začetku je bil članek z debelim in velikim naslovom:

SKRIVNOST QUEENS-GATA
MRTEV NEZNANEC V ZAPUŠČENI HIŠI. — KDO JE MRTEVEC? — KAJ JE POČEL TAM? — ALI GRE ZA UMOR?

Potlej se je bralo, kako so si bili sir Jozija Kellock in njegovi dve hčeri v nedeljo dopoldne ogledali hišo št. 142 na Queens-Gatu in v svoje veliko presenečenje našli v eni izmed gornjih sob truplo neznanega moža. Obvestili so takoj policijo, ki je po temeljiti preiskavi poslopja prepeljala truplo v mrtvašnico. Neznanka so, kakor je kazalo, ubili udarci z nekim topim predmetom po glavi. Zdravniki je ugotovili, da je nastopila smrt šele v zadnjih štirih in dvajsetih urah.

Poročilo so bile dodane tudi slike. Med njimi je bila v mrtvašnici slikana fotografija umorjenca, ki je imel zaradi ran hudo zmehčane obraz in ga je bilo zato težko spoznati. Nadalje si videl posnetek hiše na Queens-Gatu, opisane kot zelo razsežno, temno in v popolnoma zapuščenem poslopje. In portret gospoda Teodorja Tutla, lastnika hiše. »Tutla« in »Tutle«, ki ga je bil intervjuval poseben poročevalec lista »Daily Picture«.

Gospod Tutla je pri tej priložnosti izjavil, da mu je čisto nemogoče, dati kakšno pojasnilo te uganke. Že več mesecev se ni razen sina Jozije Kellocka nihče zanimal za hišo: ključa, je rekel, ni dal nikdar nikomur iz rok.

»Kako je bila hiša zavarovana?« se je glasilo eno prvih vprašani, ki jih je bil poročevalec zadal gospodu Tutli.

»Po vsej hiši so bila vrata in okna zapahnjena, vse oknice zaprte, hišna vrata pa zaklenjena z enostavno varnostno ključavnico, ker jo je bilo treba kdaj pa kdaj odpirati kupcem!«

»Ali ni mogoče, da bi bil kdo skozi vrata vplnil?«

»Morali bi se videti sledovi, teh pa ni.«

»Ali mislite, Mr. Tutla, da se je umor zgodil v poslopju — če gre sploh za umor — ali pa sode, da se je zločin zgodil kj drugje in so morile samo truplo skrili v prazno hišo?«

»Spričo dejstva, da je truplo v hiši, se mi zdi možna samo druga domneva. Ne vem, kaj naj bi bil sicer kdor koli iskal v zapuščeni hiši. Kaipak mi je pa uganka, kako je storilec prišel vanjo.«

»Ali mi lahko poveste, Mr. Tutla, kdo je bil zadnji lastnik in stanovalec te hiše?«

»Hiša je bila last neke gospodične Oktavije Cowleyeve, nekoliko ekscentrične stare dame, ki je umrla pred sedmimi leti. Odtlej je bila hiša prazna, ker je čisto nemoderna.«

»Časopis je navedel še mnogo drugih podrobnosti, a nobena ni pomagala razjasniti skrivnosti. Dalje spodaj je pa Jimmie zasledil še neko kratko notico:«

»Ob sklepu redakcije smo preljeli: **SKRIVNOST QUEENS-GATA**«

Policija je doznala, da je mrtev neki Charles Winey, stanujoč v Kensingtonu, Melksham-Street št. 83.«

Obnil je list in si ponovno ogledal alko strahotno razmesarjenega obraza, predstavljajočo mrtveca.

»Otok zakladov« v South-Kensingtonu!« je zagodrnjal predse. »Duhovi pisatelja Roberta Louisa Stevensona in njegovega sina Johna Silverja! Ali je samo nenavadno naključje, ali je pa stara dama res napolnila svojega domovanja temne obroke s suhim zlatom? In ali je zaklad še tam, ali se ga je pa že kdo polastil?«

Vzel je iz nekega predala svoje pisalne mize povečalo in si sliko natančneje ogledal. Pod lečo je postala več, ne pa jasnejša.

»Vraga, kdo si prav za prav v resnici?« je vprašal nemo podobno. »Pravijo, da si Charles Viney, a prav tako bi bil lahko tudi Gregory Bruden po oštariškem pretepu. In če bi bil Gregory Bruden in bi bil v hiši stare skupulje res zaklad, potlej bi bilo imelo smisel tvoje vprašanje o najdenih lastninskih pravici. Kaipak si me v tem primeru nalagal, da gre za stavo, boječ se, da bi mi sicer moral odstopiti del plena! Kai si pa počel v briguo Ali Babe, če si bil res samo Charles Viney, in kdo te je ubil? Bruden si je privoščil še marsikakšno nepremišljenost, a moriti bi se bil gotovo premislil. Če si pa Bruden — in skoraj sem prepričan, da si — je Jimmie nadaljeval svoj samogovor s sliko — »te vprašam, kdo te je mogel umoriti. Kako si izvedel za zaklad in zakaj te imenujejo Charles Viney? Če pa nisi Bruden — kar iskreno upam — potlej je Bruden še živ in jaz čvčkam nesmisel.«

Pri teh besedah je odložil časopis, segel po telefonski slušalki in se je dal zvezati z Novim vojaškim klubom.

»Tukaj Haswell. Ali mi lahko poveste, če je poročnik Bruden v klubu?«

»Ne, ni ga, sir, ker je njegova pošta še tukaj.«

»Ali prihaja vsak dan?«

»Navadno že, da vzame pisma. A mislim, da ga že od petka ni bilo.«

»V petek sem prejel neko njegovo pismo. Prosim, sporočite mu, da naj mi telefonira.«

»Prosim, sir, prav rad.«

Takšna je bila torej zadeva. S tem še ni bilo nič dokazano, a vsekako je bilo značilno, da Bruden od dneva umora ni bilo še v klubu. Jimmie ni vedel, kje stane. Odločil se je, da bo naslednji dan spet povprašal v klub. Saj odgovor na vprašanje zastran stave ni tako nujen! Morda bodo dotlej večerniki prinesli nova razkritja.

Jimmie je imel potem ves dan dosti opravkov in pisarni in je bil iz sreče vesel, ko je mogel vstati in odhiteti domov. Z Nonno se je bil dogovoril, da bosta po razgibanem nedeljskem počitku preživela večer mirno doma.

O vprašanju, vkoliko naj se mož posvetuje s svojo ženo o poslovnih zadevah, se je že dosti razpravljalo, a določene odgovore še do danes nimamo. Pastorji, zdravniki in odvetniki nedvomno pogosto vedo skrivnosti, ki jih ne smejo zaupati svojim zakonskim polovicam, čeprav se popolnoma zanešeno na njihovo molčečnost. Po drugi strani je pa že marsikakšen mož laže odločil v važni stvari, če se je posvetoval s svojo ženo. Zena pač morda ne razume tehničnih stvari, gleda pa vse s čisto človeškega stališča in to je pogosto zelo koristno.

Zato je Jimmie brez pomišljanja povedal svoji ženi, kaj se je zgodilo. Saj stvar ni imela nikakršne zveze z njegovo odvetniško prakso. Opozoril jo je na zanimivo naključje, da sta si hiša, ki jo je bil Bruden omenil v svojem pismu, in v časopisu opisano poslopje v nekem pogledu podobni in da je bila v obeh primerih bivša lastnica stara, ekscentrična dama.

»Ali je bil stotnik Bruden tvoj dober prijatelj?« je vprašala Nonna.

Listek „Družinskega tednika“

„Delo“

Odlomek iz knjige Jurija Pinija
„MUSSOLINI“

(Glej začetek v prejšnji številki!)

Vtis njegovega vzgojnega dela, ki je že globok v dušah, se kaže danes v drastičnih in odločnih mussolinijevskih stavitih, ki so vklesani na kamne poleg znamenja fašistovskega lika ali napisani na zidovih hiš v mestih in predmestjih, na kmetskih hišah in na vseh krajih. Besede, ki kažejo našo življenjsko črto, so ugodne, če od daleč potujočemu meščanu ali kmetu kot milini kamni duha: »Živeti nevarno!«, »Knjiga in puška!«, »Prosti k cilju!«, »Rim kroti!«, »Vzeli si bomo pravico!«, »Isti narod naproti!«. Mnogo sovražnikov — mnogo časti, verovati, ubogati, bojevati se. Ta stvarila in bodrila spremljajo naše vsakdanje življenje in se vtiskujejo v zavesti tem bolj jasno, v kolikor spominjajo na akcije, podjetja in bitke, bojevalne do zmagovitega konca na osnovi teh načel.

Na duhovnem področju ostane, na kar je opozarjal Mussolini, da je izkušnja, ne pa tiskan papir oblikovala njegove zamisli, pozitivno dejstvo njegova najboljše osebnostna kultura, ki stalno narasča. Že kot ljudskošolskemu učitelju, delavcu, dijaku in časnikarju so bili natanko znani največji pisatelji najzgodnejših slovstev. Kot je kasneje storil z Machiavellijem, je že od mladosti posvečal dolge ure študiju in prevajanju nemških avtorjev kakor so bili na primer Nietzsche, Schopenhauer, Stirner, Weininger, Marx, Schiller, Klopstock, Platen, Heine, Goethe in Hegel. Med Italijani so bili njegovi najbolj priljubljeni pisatelji Dante, Carducci, Orsini, Foscolo in Pareto, med francoskimi pisatelji Sorel, Blanqui, Balzac in Le Bon. Ponovno je bral Platona, ter razpravljal o argumentih Fedona o neumrljivosti duše. Od časa do časa se je ukvarjal z oceno kakšne največje publikacije. Poslušal Wagnerjeve, Verdijske in Puccinijske opere. Dejal je: »Obožujem Beethovna kot največjega stvaritelja zemeljskih simfonij in harmonij. Radost, ki jo daje duhu, je večkrat šla skozi tiri in bojni polni trepet, tako je visoka in nadčloveška. Dejansko dajejo samo vzvišeni vrhovi vrtoglavo absolutnega in neznanega. Beethovnova glasba loči človeka od njegove umrljive človečnosti. Čudež je svetnikov, katere vodi Boga.

Mussolini ni teoretični niti doktrinar, kakor tudi ne ljubi lahkega popisovanja in praznih zaključnih besedi o izvršenih podjetjih, pa čeprav so bila še tako velika. Misli: »Kdor dela godovino, nima časa pripovedovati jo. Vendar vodi svoj dnevnik osebnih vsakodnevnih zapisov. Kakor Aleksander, Cezar, Avgust, Cromwell, Napoleon, Bismarck in Cavour ni sistematični, pisatelji razprav. Čeprav je pisec v najbolj klasičnem smislu, ma rajši dejstva kot ideološke osvoboditve, ki hočejo zbrati in fiksirati to, kar je absolutno in večno. Toda njegove misli so jasne in temelje na trdnih organskih načelih, ki dajejo navdih vsemu delu. Realist je, toda zanika surov in revni koncept socialnega življenja, ki ga ureja gospodarski determinizem. Zdrav drži svojo nogo na zemlji, toda vsa njegova prizadevanja streme k idealizmu. Ko ostaja njegov duh vzvišen nad vsakdanjimi pripetljaji človeškega življenja, mu niso nikdar tuje najtežje zahteve boja za življenje. Pogumno potrjuje neodklonljivo funkcijo sile, ki seka v ozračje, rešuje položaje in premaguje ovire v časih krize, od katerih je odvisna v notranjosti in zunanji usoda naroda. Opravičuje jo z visjim ciljem in odbija vsako varljivo utvaro o zemeljskem rajju, ki ne ob-

stoji. Rešil je italijansko krizo, hkrati je pa tudi rešil socialni in nacionalni problem, toda zato, da bi ju združil, ne pa postavil v nasprotje, kot so to delale stare politične stranke v svoji brezplodni in razdvajajoči konkurenci. Zato je mogel trditi s polno pravico, da je fašistovski sistem sistem prave demokracije, v kolikor tolmači zahteve vseh socialnih kategorij in jih pretaplja v najvišje zahteve države.

Za premaganje ovir se poslužuje sile, toda njegov cilj je bil vedno skupno dobro in zato je vedno ubiral splošno ljudsko pritrjevanje. Italijansko ljudstvo vidi v Duceju predstavnika vseh svojih legitimnih interesov pred svetom, tolmača, branilca rase in tistega, ki s pravičnostjo svoje volje preperečuje premoč enega dela nad vso skupnostjo in mednarodno premoč na škodo Italije. Iz tega izvira zamisel vodstva, brez katerega se ne more uveljaviti noben trajen red. Fašizem je kot vsi politični, pa tudi verski sistemi, ki so tvorili v raznih časih temelje moči in civilizacije naroda, avtoritativna in osredotočena demokracija.

Razen v nekaterih stavih svojih spisov in govorov je Mussolini na kratko in enkrat za vselej začrtal osnove političnega in socialnega sistema, ki ga je uredil, s svojim sestavkom, ki je izšel pod besedo »fašizem« v Italijanski enciklopediji pred ustanovitvijo Imperija. Ta spis zaključuje takole: »Za fašizem je tendenca k Imperiju, to je k ekspanziji narodov, manifestacija življenjske sile, njegovo nasprotje, pa naj si bo zadrževanje doma v hiši, je znak propadanja; narodi, ki vstajajo in na novo vstajajo, so imperalisti, narodi, ki umirajo, se odpovedujejo. Fašizem je najprimernejša doktrina za predstavljanje tendence in duhovnega stanja naroda, kakršni so Italijanci, ki po številnih stoletjih vstajajo iz zapuščenosti ali tujega suženjstva. Toda Imperij zahteva disciplino, koordinacijo naporov dolžnosti in žrtve; to razlaga mnogo strani praktične akcije režima, smer mnogih sil države in potrebno strogo proti vsakomur, ki bi se hotel postaviti nasproti temu spontanemu in usodopolnemu gibanju Italije v 20. stoletju in se pri tem odporu posluževati ideologij, ki so bile premagane v 19. stoletju in so bile zavrnjene, kjer koli so bili tvegani veliki eksperimenti političnih in socialnih transformacij. Nikoli bolj kot v tem trenutku so narodi žejni avtoritete, smernice in reda. Če ima vsako stotletje svojo doktrino, se iz tisoč znakov vidi, da je doktrina sedanjega stoletja doktrina fašizma. Da naj bo doktrina življenja, dokazuje dejstvo, da je zbudila vero; da je vera osvobodila dušo, dokazuje dejstvo, da je imel fašizem svoje mrtve in svoje mučenike. Fašizem ima sedaj v svetu univerzalnost vseh doktrin, ki s svojim uresničenjem predstavljajo trenutke v zgodovini človeškega duha.«

MALI OGLASI

CEVLJARJI POZOR! Imamo stalno v zalogi ACETON Xylol Benzol v najboljši kakovosti. PETRONAFTA, Ljubljana, Tyrševa 35a.

»HAMMONIA«, parketno čistilo je prišlo, poskusite, je odlična tekočina, čisti lepo, temeljito, hitro in poceni. HAMMONIA čisti parkete, pohištvo, li nobilem, gumij, pologe, umetna in kamnita tla. Glavna zaloga »PETRONAFTA«, Ljubljana, Tyrševa c. 35a.

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh končinovotvov poslednjih okupacijskih znanek — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Človek mora sam doživeti...

Nizozemski napisala Marlene van Haandlondova

»Zaprli sem vsa vrata.« je rekel Franc van Dalen, šestinštiridesletni občinski tajnik, ko je bil opravil mnoge gospodinske dolžnosti, ki jih je treba opraviti, preden odpotuje. Moral je vse sam opraviti, ker postrežnice ni mogel več plačevati. Z dvema otrokoma, ki študirata, Hani in Teom, si tega razkošja nista mogla več privoščiti.

»Če bo Teu najin obisk prijeten, se vrneva šele jutri zvečer domov in ostaneva čez noč v kakšnem poceni hotelu.«

Gospa van Dalenova je pritrjevalno pokimala. Imela je novo obleko iz bleščeče se sinje svile, obleko, v kateri je bila videti debelejša, a tega ni vedela. Računala je, da bo dva čela dneva preživela pri svojem sinu Teu v Amsterdamu, zakaj je dolgo ga ni bila videla. Vselej, ko bi bil moral priti domov, je prišlo kaj vmes. To je bilo hudo, če si čakal nani z jedjo, in tudi sicer. In gotovo bo Teo rekel, da je škoda za polne stroške, če bi že drevi hotela odpotovati...

Gospod in gospa van Dalenova skoraj nikoli več nista videla svojih odraslih otrok. Teo in Hani tudi nista nikoli privedla svojih prijateljev s seboj domov, čeprav sta sama prišla. Starši so razumeli vzrok: njihova mala hišica ob cesti blizu železniške postaje v majhnem podeželskem mestecu ni bila dovolj velika. In morali so varčno, zelo preprosto živeti... Drug drugemu pa teh misli nista izdala. Dokler ne govorijo o takšnih rečeh, je tako, kakor da jih ni.

»Kdaj odpelje najin vlak?« je vprašala gospa van Dalenova. »Ob devetih in pet in dvajset minut?«

»Da, ob devetih in pet in dvajset minut,« je pritrdil gospod van Dalen. »Stopi po plašč...«

Tisti trenutki sta zaslišala znani ropot pisemskega predalčka. Gospa van Dalenova je hitro odšla k vratom. »Pismo od Tea? Brž je raztrgala ovitek. Njen mož se je postavil za njo.

»Ljubi starši! Hotela sta me jutri (v nedeljo) obiskati v Amsterdamu. Ali ne bi mogla obiskati še enkrat preložit? Včeraj so me namreč povabili za nedeljo v Haag in rad bi se peljal tja. Vabijo me Viktor Froben in njegovi starši, Viktorjevo sestro tudi poznam... Kako vam gre? Upam, da dobro. Mislim, da vas bom danes štirinajst dni lahko obiskal, zadnji čas je prišlo vselej kaj vmes. Ali mi ne bi mogli poslati nekaj denarja? Potovanja v Haag me bo seveda mnogo stalo.

Vaš Teo.

Ko sta prebrala pismo, sta za trenutke molče obstala. In potlej je začela gospa van Dalenova nevzdržno jokati. Njen mož jo je obiel okrog njenih siniesvilnatih ramen.

»Nikar ne joci, Nelly, nikar ne joci — nesrametni fant vendar ne ve, kaj nama je storil! Ko je to izgovoril, se je ustrašil svojih besed, a bile so izgovorjene. In njegova žena mu ni ugovarjala.

»Ze več mesecev ga ni bilo doma.« je tožila, »in Hani tudi vselej zadnji trenutke odpove. Najinima otrokoma, Franc, se zdiva malomeščanska, čeprav vse storiva zanj. Sramujeta se naju in zato nikoli ne privedeta prijateljev s seboj. Teo obično svoje prijatelje in zato nama kratko in malo odpove obisk. Prejšnjo soboto sem ves dan čakala nani in šele zvečer sem prebrala njegovo pismo, da že spet ne more priti...« Skupaj sta sedla za veliko mizo. »Kolikokrat sem že čakala nani, vselej zaman... In če ves teden računam, da prideta, ti v soboto odpove...«

Nelly je odšla v kuhinjo, ki je bila snažno pospravljena. Videla je pomjto posodje lesketati se v vrsti in čutila

se je tako odveč v tem snažnem prostoru, da je obupana omahnila na neki stol in liho zajokala... Franc, njen mož, naj rajši ne sliši.

Franc van Dalen je obsedel za veliko mizo. »Tolikokrat sva že čakala... vselej zaman...« Te besede je bil že nekoč prejel slišal. Kje? Ah, da, od svoje matere na očetovi kmetski daleč na deželi v vasi ob Meusi... Njegova mati je sedela za kuhinjsko mizo... Na sklednjo so mltili in on je bil sam z njo v kuhinji...

»In odkar imaš meščansko dekle, Nelly, te skoraj nikoli več ni domov... Stiri sobote sem te čakala, vselej zaman...«

In ko se je poročil, sta njegov oče in njegova mati tiho sedela na svalbi: kmeta na obisku v mestu. Prva leta ju je bil z Nelly še nekaikrat obiskal, a bilo je tako dolgo potovanje...

In pozneje so si pisali samo še pisma, polne kratke dopisnice in si pošiljali pisana darila ob prazničnih priložnostih, darila, ki so se zdela vaškim kmetom lepa.

Poslednjič je bil tam pred dvema letoma, čisto nepričakovano, ko je potoval mimo. Njegova mati je pravkar prihajala iz hleva in prebledela je, ko ga je zagledala, zdaj se tega natanko spominja. Živčno se je bila pogladila po gladkih sivih lasih. »Prav danes, ko je tvoj oče na semnju in se je jaz nisem mogla nič pripraviti na to.«

Takrat se je zasmejal in se na oči, kakaj tako redko kdaj pride, pošalil. Zdaj je na lepem razumel, kako so njegovi starši zmerom čakali nani. Prav tako kakor zdaj Nelly in on čakata na Tea in Hani.

Nelly je bila še v kuhinji. Franc je vedel, da tam joče. Nesrametni Teo — nesrametni otroci sploh... Ko bi vendar mogli izprevideti, kako strašno je jalovo čakanje. Zaman... Da, isto besedo je bila rabila tudi njegova mati.

In zdajci se je Franc van Dalen nečesa domislil. Vzel je vozni red in ugotovil, da ob desetih in dvajsetih minut odpelje vlak proti jugu. Stopil je k Nelly, ki je sedela v kuhinji, kakor je nekoč njegova mati sedela v kuhinji, in ji je rekel: »Lahko bi kdaj obiskala stara človeka na kmetski. Nelly, že tako dolgo nisva bila pri njih. In zdaj veva, kaj se pravi, če čakaš zmerom zaman... Vlak odpelje ob desetih in dvajsetih minut. Z omnibusom sva potle ob dveh že lahko na cilju.«

Medtem ko je to govoril, sta slišala odhajati vlak proti Amsterdamu. Res, bilo je ravno devet in pet in dvajset minut.

»V niemi o! lahko sedela.« je rekla Nelly.

»Takoj se odpeljeva v nasprotno smer.« je rekel Franc.

»V nasprotno smer.« je ponovila Nelly. Zamislila se je.

V kmečki kuhinji sta sedela Francov oče in mati pri jedi, ko sta vslopla obiskovalca.

»Vidva? Teza nisva pričakovala.« je rekel stari kmet in jima iztegnil nasploh svojo veliko, močno roko.

»Prejšnji teden sem pač mislila na to, a danes ne.« je rekla kmetica. In Franc je videl, da je spet prebledela. To prebledenje je bilo zanj hušje kakor oči. V kuhinji je stala košara z jabolki. Franc si je vzel enega, ga povonjal in krepko vgriznil vani.

»Saj jih še poznaš.« je rekel njegov oče. Tudi Nelly si je vzela jabolko. »Takih pri nas nimamo.«

»Ne, gotovo ne.«

Stari kmet si je prižgal pipo in predurno kadil. »Ali še zdaj ne kadiš?« je vprašal svojega sina. »Tako dolgo te nisem videl, da ne vem več.«

»Da, že dolgo ne.« je rekel Franc. Zvenelo je nenavadno sramežljivo. A stari kmet se je delal, kakor da bi ga zanimala samo njegova pipa.

»Tvoja mati je že pogosto čakala...«

»Ali ti nisi?« je vprašal Franc in se je skušal pošaliti.

Oči starega moža, ki je še zmerom

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

O sedenju

Snov o lepem vedenju je zelo obširna. Dotaknila se bom pa prav drobnega poglavja — o sedenju, ki naj velja v prvi vrsti gospodinjstvom. Večkrat se peljem s tramvajem. Dokler nismo natlačeni ko slanki, za zabavo opazujem, kako nekatere gospe in gospodične sedijo. Nedavno je vstopila v voz zelo elegantna dama s klobukom po najnovejši modi, naminkana, s kratkim krilom, ki zahteva pri sedenju prav posebne pozornosti. In ko sede, oh, to ni več elegantna gospa! Kolena drži narazen, konice prstov na nogi ima obrnjene navznoter, vsi pogledi sopotnikov veljajo njenim nogam. Morebiti je pa na to še ponosna?

Poleg nje je sedela skromna deklica. Sedela je lepo in je bila videti morda zaradi tega lepše in boljše vzgojena.

Ko bi gospe in gospodične, dame in damice vedele, kako važna je na videz tako postranska stvar kakor je sedenje, ki včasih pokvari ves dober vtis, bi bolj pazile nase in na svoje noge.

J. M.

lahko bral brez naočnikov, so dobile moder in hkrati zviti izraz. Ni naravnost odgovorili na vprašanje.

»Jaz... ah...« Kako je v Hani in Teom? Ali kaj pridno študirata in bosta že kmalu postala učiteljica in doktor? Gotovo je pri vas zmerom mnogo hrupa, kadar prideta s svojimi prijatelji domov, kaj? In gotovo pogosto prihajata, kajne?«

Franc je molčal in gledal precej osuplo in nezaupno.

A njegov oče mu je zdaj pogledal naravnost v oči. V njegovih očeh se je zrcalila modrost starega kmeta in maceš škodoželjnost. In Franc mu je moral odgovoriti.

»Ah, zrasla sta nama čez glavo, oče, saj se povsod tako godi. In če nisi študiral na visoki šoli, mislijo, da so pametnejši kakor nas kdo...«

Tedaj je stari vstal, stopil k črnalki in natočil polno vedro vode. Ročica je škripala — kakor v tistih starih časih. In šele ko se je vrnil, je nadaljeval pogovor.

»Da, tvoja mati je — kakor sem že dejal — pogosto čakala nani. A jaz — mislim sem si, bo že sam od sebe prišel, ko bodo njegovi otroci dorasli. Zdaj so dorasli in zdaj je dobro. Zdaj moraš pogostje priti.«

»Bom.« je rekel Franc. »In Teu in Hani, ki ju tudi že tako dolgo ni bilo tu, bom rekel... razložil...«

»Ah, ta dva...« je rekel stari kmet, »ta dva bomo, če bomo še dolgo živeli, nemara tudi še videli tukaj. Ko bodo namreč njuni otroci dorasli in se se bolj povzpeli, kakor sta se sama. Zakaj, človek se od življenja drugih ničesar ne nauči, sam mora vse doživeti...«

FR. P. ZAJEC
IZPRASAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri franciškanskem mostu

Venkovska očala, računalniški, topometri, barometri, hipometri, itd. Vseka zbr za vz. zlatine in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

Klona. In imel je talent, da je bil ne prestopno v zadregi. Včasih je potreboval denarja, da se je rešil zapore, potlej spet, da bo kupil neko iznajdbo. Še pogostje je potreboval moje poročilo, da je ušel policijski kazni. Neke sem mu posodil denar za vožnjo v Ameriko, pa ga je izgubil pri dirkah. Bil je dober fant — vojna ga je bila izkoreninila in potem se ni več znešel.

»Kaj so to najdene stvari? Jimmie?« je vprašala Nonna, ko je bila ponovno prebrala Brudnovno pismo. Izgovarjala je, »Jimmie!« na francoski način, ker je kot otrok mnogo bivala v tujini.

»Ti si tak najden zaklad, srček.« ji je odgovoril in jo obiel. »Nekaj zelo, zelo dragocenega. Vlada bi te lahko zahtevala zase, če ne bi mogel dokazati, da si moja.«

»Prav nič mi ni do vlade.« je zašepetala, naslonila svoje lice na njegovo ramo in ga zaljubljeno pogledala. On se je pač vedel okoliščinam primerno. Tako je nadaljini razgovor v vodo padel.

Ker se nista bila našla primerne hiše, sta stanovala v opremljenem stanovanju v eni izmed najlepših londonskih hiš. Kdo bi si mislil, da niti sto metrov od tako hrupnega kraja, kakor je trg South-Kensingtonske postaje, stoji dve vrsti ljubkih vil, vsaka obdana z velikim vrtom, ena celo s teniščem, vinskotrt, jagodami in kovačnikom! In vendar je tako. Od prave ceste, držee od postale, se odcepi pot, obdana z železno ograjo. Radovednež lahko od tod uzre hišice, ki se zde zaradi visokega obzidja še skrivnostnejše.

Haswellova hiša je imela samo dve nadstropji. V sredini je bila majhna veža, na eni strani jedilnica in kuhinja, na drugi strani knjižnica in velik salon, zvezana drug z drugim. Kuhinja je imela poseben vhod. Na vrt je segala kakšnih deset metrov dolga veranda. Na tej verandi sta sedela Jimmie in Nonna tistega prijetnega polnočnega večera.

»A če je v tisti temni, stari hiši skrit zaklad.« je rekla Nonna nadaljujoč svoj prejšnji pogovor, »čigav je potem v resnici?«

»Prav gotovo ne last tiste osebe, ki ga najde, tudi tedaj ne, če kupi hišo.« je odgovoril Jimmie. »Kajpak bi lahko najditelj zatajil zaklad in nihče ne bi vedel zanj. Zaklad je last pravnega dediča osebe, ki ga je skrila.«

»Stotnik Bruden torej ne bi mogel postati njega lastnik?«

»Zakonito ne. A to je kajpak vse skup sam sad fantazije. Kdo je neki že kdaj slišal o skupulnem zakladu v Queens-Gatu? Ubogi, nesrametni Bruden! Sicer bi mu bilo pa čisto podobno, da se žene za takšno blodnjo. Upam, da se mu ni nič zlega pripetilo.«

»Kaj nameravaš zdaj, Jimmie?«

»Če ne bom ničesar izvedel o njem, bom jutri jutiral vprašal po njem v njegovem klubu.«

»Ne bo ga tam. Prepričana sem. Ali ne bi rajši poiskal tistega ljubeznega policista, ki nama je že enkrat pomagal?«

»Ljubeznega policista? Aha, nadzornika Sprulesa misliš? Nimaš nápak! Telefoniral mu bom.«

Poklical je Scotland Yard in ji potem povedal, da se je na srečo nadzornik Sprules sam ozlasil pri telefonu. Afero so bili niemu poverili.

»Sprules gre v Queens Gate.« je dodal, »potlej se bo pa pri nas oglasil. Nekam razburjen se mi je zdel. Zaveda očito ni čisto enostavna.«

3.

»Vesel sem, da ste me poklicali.« je rekel nadzornik Sprules, ko je pozdravil Jimmija in njegovo ženo. »Zmerom sem mislil, da poznam London kakor svoj lastni žep, in vendar nisem niti slutil, da je v njegovem okrožju skrit tako ljubek kotiček. Kakšen očarljiv vrt!«

»Ali vam ugaja?« je vprašala Nonna.

»Čudovit je. Pravečo gnezdece za zaljubljen mlad parček.« Bil je postaven mož volaško strumne drže, ki je znal vselej ohraniti hladno kri. Dobrohotno se jima je nasmehnil in segel po kozarcu, ki ga je bil Jimmie postavil predeni.

»Torej mislite, da lahko pripomreke k razkritju queens-zanske skrivnosti?« je vprašal, ko je odložil prazni kozarec. Vzel je ponudeno smotko.

»Da, a najprej mi povejte, odkod veste, da je mrtvec Charles Viney?« je odvrnil Jimmie.

»Ko smo našli truplo, so bili vsi žepi njegove obleke prazni. Morilec je popravljal vse, kar bi utegnil omogočiti umorjenčevu identiteto. A snoč stari prišla k meni dva zakonca. Goulo po imenu. Brala sta bila v nedeljskih časopisih o zločinu in sta mislila, da bi utegnil biti umorjenec njun podnaimnik Charles Viney. Od petka je bil izginil brez sledu in slika v časopisu mu je podobna. Petlali so ju v mrtvašnico in tam sta ga z gotovostjo spoznala, in sicer ne samo po obrazu in postavi, temveč tudi po obleki in čevljih.«

»Ali sta morda vedela, zakaj in kako je Charles Viney prišel v tisto hišo?« je vprašal Jimmie.

»Ne. O njegovem življenju sploh dosti ne veda. Bil je skoraj vse dneve zdoma in je prihajal v stanovanje s gmo spat.«

Jimmie je potem pokazal nadzorniku pismo, ki ga je dobil od stotnika Gregorija Brudna, in mu razložil svojo teorijo. Povedal mu je tudi nekatere reči iz Brudnove preteklosti in dodal, da je umorjenčeva slika, objavljena v časopisih, sprito okoliščin prav dobra.

»Umorjenec je nedvomno Charles Viney ali vsaj mož, ki sta ga zakonca Goulova poznala pod tem imenom.« je zamisljeno pripomnil nadzornik. »A to še ni vzrok, da ne bi mogel biti tudi Gregori Bruden. Če je živel Bruden v denarnih težavah — kar se vam zdaj prav mogoče — ni izključeno, da je

stanoval pod izmišljenim imenom. V poceni okraju, v klubu je pa nastopal pod svojim pravim imenom in svojem vojaškemu činu primerno, da ne bi izžubil stikov s svojim družabnim slojem. Takšni primeri niso redki.«

»In skriti zaklad?« je vprašala Nonna.

»Temu bi se moral prav za prav smejati, a zgodilo se je nekaj, kar mi daje misli.« je resno odgovoril Sprules. »V hiši sem bil pustil nekega redarja za stražo. Seveda nismo pričakovali, da bomo še kaj izsledili, a mnogi ljudje, predvsem seveda časnikari, so hoteli videti hišo. Gotovo veste, kakšno bolešno radovednost zbudi takšen dogodek. Hotel sem biti varen pred reporterji in podobnim. Nekateri ljudje si hočejo po vsaki ceni priskrbeti kakšen spominek iz hiše, v kateri se je zgodil umor. Ko je zvečer prišel drugi redar, da zamenja prvega, ga je našel nezvestnega v eni od zadnjih sob v pritličju. Ko ga je spravljal k zavesti, je mož pripovedoval, da je stražil v sobi, v kateri ga je našel njegov tovariš. Odložil je svoj šlem. Zdačje je stal pred njim neki krepak možak, ki je — presenečen, da ga je zagledal pred seboj — planil nani in ga udaril po glavi s težko palico. To je vse, kar je mogel izpovedati.«

»Spet neko, ki je hotel ukrasti zaklad?« je rekel Jimmie.

»Kaže res. Po mojem je mož neslišno odprl vrata in potlej nepričakovano zagledal redarja, ki je bil bržčas zaspal. Saj sam prizna, da je odložil šlem.«

»Ali je mogel popisati svojega napadalca?«

»Ne. Soba je precej temna, posebno v poznih popoldanskih urah. Redar pripoveduje, da si je mož z laktio zakril obraz, potlej pa udaril. Nedvomno je takoj nato zbežal.«

»In zaklada ni našel?« je vprašala Nonna.

»Mislim, da ne.« je smehljaje se odvrnil Sprules. »Dvakrat sem preiskal vso hišo, in zato ne verujem prav v

skrivnost zaklad, razen če je skrit pod tlemi ali pa v dimniku. Hiša je prazna in v slabem stanju. Zakaj naj bi po toliko letih na lepem začeli misliti, da so v njej skrite neke dragotnine?«

»A zakaj mi je Bruden po dolgih letih pisal tisto pismo, zakaj so Viney umorili v hiši in pobili na tla vsašega redarja?« je vprašal Jimmie.

»To je vsekako še uganka.« je priznal Sprules. »Kar se tiče napada na redarja, mislim, da je bil napadalec kateri izmed prei omenjenih lovcev na spominke. Nekdo se je splazil v hišo, potem se je pa ustrašil posledice, če bi ga odkrili, in je v prvem strahu pobil našega redarja na tla, da bi odnesel pete. In zaklad? Mislim, da ga sploh ni. Dovolj je, če si ga ljudje umisljajo. Bruden in še nekateri drugi so iz kakršnega koli vzroka verovali vani. A molčimo rajši o tem. Saj vendar ne gre, da bi ljudje hišo do tal porušili. Odslej bo kajpak pod našim nadzorstvom.«

Jimmie je dal nadzorniku prepis pisma in obljubil, da ne bo z nikomur govoril o njem. Sprules ga je povabil, naj gre drugo jutro z njim v mrtvašnico, da bo ugotovil, ali je umorjenec Gregori Bruden. Jimmie je obljubil in dodal, da bi rad zadal nekaj vprašani posredovalcu Turllu in zakonca Goulovima, če se bo pokazalo, da je mrtvec njegov prijatelj.

»Torej se hočete iti spet detektive?« je vprašal nadzornik.

»Če gre v resnici za nesrečnega Brudna, je moja dolžnost, da se zanimam za zadevo.« je odvrnil Jimmie.

»Jimmie bo že rešil uganko.« je

Blagoslov vitamina C

Škorbut, strah preteklih stoletij

Bolezen, ki jo je kompas prinesel in krompir odnesel

Največ boleznij je tako starih kakor človeštvo samo. Medtem ko je kuga iz nekaj cvetočih Aten, mesta državnikov, filozofov, kiparjev in pesnikov, naredila v nekaj letih nepomembno podeželsko mesto, iščemo v starem veku zamašen pomorski koridor — skorbut. Fenicijski so sicer tedaj že jadrili od Sredozemskega do Vzhodnega morja in tudi Grki so bili pogumni mornarji. Ne eni ne drugi pa niso poznali kompasa, torej so se morali lepo držati obale in so si lahko od časa do časa v lukah nakupili zalogo za pot, ker pač niso poznali konserv.

V petnajstem stoletju, ko so Španci in Portugalski pričeli odkrivati svet, je pa ta zahrbtna bolezen dvignila glavo. Ko je Vasco da Gama l. 1498. odplul proti Kalkuti, je med vožnjo umrlo na njegovi ladji 55 mornarjev za skorbutom. Od tedaj so krožile po svetu vse mogoče vesti o pomorskih potovanjih in skorbutu. Človeku se danes ob tedanjih opisih te bolezni — bolnikom so na lepem izpadli zobje, dobili so marogasto kožo in krče v nogah — kar neumno zdi, ker ve, kako bi vse te nesrečneže lahko rešili.

Neki hamburški zdravnik iz 17. stoletja je mislil, da za skorbut kava pomaga. Neki drug je na proti tej bolezni celo priporočal uživanje hroščev. Vendar so ljudje počasi vendar prišli do zdravila za skorbut, Balduin Rouss iz mesta Genta na Belgiji: je zdravil skorbut z rastlino, znano pod imenom žličnik (cochlearia officinalis). Greifwaldski profesor Noel je pa najbrže pri pomorskih izvedel, da za skorbut pomaga vodna kreša (nasturtium officinalis), in jo je priporočal ljudem.

Ce beremo, da so na neki nizozemski ladji, natovorjeni z limonami, ljudje zboleli za skorbutom, nas skoraj jezja zgrabi. Zdi se nam, ko da bi kdo sedel ob potoku in umiral od žeje. Na srečo so pa ljudje naposled po naključju ali nagonsko le začeli jesti limone. In glej, očvrstile so se jim dlesni in spet so mogli hoditi. Torej so le našli pripomoček, ki zdravi skorbut. To je bilo leta 1564. S tem pa še zdaleč skorbuta niso zatrli. Šele dve sto let pozneje je angleška mornarica začela razdeljevati kapitanom ladij limonov sok in kaznovala kapitane, ki ga niso vzeli s seboj na dolge vožnje, z občutnimi globami. Vendar je še celo leta 1866, na španski fregati »La Blanca«, ki je plula iz San Lorenza v Rio, med 450 možni posadke obolelo za skorbutom 279 mož, 55 med njimi jih je pa celo umrlo.

Ker pa tedaj še ni bilo modernih klinik, medicinskih institutov, zdravnikov pa tudi še niso delali znanstvenih poskusov, si je novo zdravilo le težko utrla pot med tedanjimi mazaškimi pripomočki. Poleg tega so bolezen tedaj še pogosto prenašale podgane, posebno v vojnah. Zatrilo jo je najbrže šele čedalje bolj uveljavljajoče se uživanje krompirja.

V 300 letih je pa zdravljenje skorbuta vendar že tako napredovalo, da je naposled tudi poslednji ladijski kuhar vedel, da lahko to zahrbtno bolezen ozdravi s presno zelenjavo in limonovim sokom. Kaj je prav za prav v limonovem soku zdravilnega, pa niso vedeli še vse do prejšnje svetovne vojne. Šele leta 1913. so nam k odkritju te skrivnosti pomagali morski prašički. Poskusi z njimi so pokazali, da nastopi skorbut zaradi pomanjkanja vitaminov v telesu. Leta 1920. so imenovali vitamin, ki pomaga pri zdravljenju skorbuta in zaradi pomanjkanja katerega sploh do-

bimo skorbut, vitamin C. Zdravniku Tillmonsu se je posrečilo pridobiti vitamin C iz šipka, drugi so ga pa pridobivali tudi iz citron, paprike in gladiol.

Zdaj je bila zadeva rešena. Skorbuta danes ni več. Parižani so še obolevali za njim v letih 1870./71., ko so mesto oblegali Nemci. Vendar so bili med bolniki po večini samo jetniki in stanovalci bolnišnic in hiralnic, torej tisti, ki so lahko jedli samo to, kar so dobili. Kdor je pa še pozneje obolel za skorbutom, je moral že izredno skopariti z jedjo. L. 1897. je na primer neki vrtnar jedel vse leto samo črn kruh in kavo in torej ni nerazumljivo, da je dobil skorbut. Pred nekaj leti je v Berlinu neki star gospod obolel za njim. Pozneje so dognali, da mož vse leto ni jedel drugega ko pečeno gnat. Nekaj injekcij, obed s solato in krompirjem — in mož je bil spet zdrav.

Vitamin C je izredno zanimiva snov. Najbolj čudno je vsekako, da vitamina C, ali kakor se kemično imenuje, askorbinske kisline, toliko potrebujemo. Ugotovili so, da potrebuje človek, ki se hoče res dobro počutiti, na dan 50 do 60 miligramov vitamina C. To se zdi sicer zelo skromna količina, je pa prav velika v primeri s količino drugih vitaminov, ki jih potrebujemo. Vitamina D, ki varuje pred rahitido, potrebujemo na primer 5500 krat manj.

Nevarna potapljačeva dogodivščina

Neki potapljač, ki se je potopil na morskno dno v Biskajskem zalivu, je doživel nič kaj zavidanja vredno dogodivščino.

Ko je raziskoval priprave na neki potopljivi ladji, se ga je na lepem oklenil velikanski polip s svojimi lovskimi. Potapljač se v trenutku ni mogel niti ganiti in je s poslednjimi močmi telefonično poklical svoje tovariše na ladji na pomoč. Ti so skušali potapljača rešiti neljubega objema z železnimi drogovi, ni se jim pa to posrečilo. Takoj nato so že napol omamljenega potapljača potegnili na površino. Polip se ga je pa tako trdno držal, da so mu morali lovko drugo za drugo odrezati od telesa, šele potem je potapljač spet lahko svobodno zadihal.

La faccia dell'Europa si cambia; i prigionieri francesi incominciarono a rimpiangere. In cambio la Francia manda i suoi lavoratori in Germania a lavorare. I Francesi sono entusiasti di tale ordinamento. Le stazioni ferroviarie brulcano di facce sorridenti di reduci e di partenti. Molti ritornano in Germania dopo essere stati colà parecchi mesi al lavoro. — Lice Evrope se izpreminja: francoski ujetniki so se jeli vračati v domovino. V zameno pošilja Francija svoje delavce na delo v Nemčijo. Francozi so s to ureditvijo zelo zadovoljni. Na železniških postajah vidis srečne obraze prihajajočih in odhajajočih. Mnogi, ki so že preživeli več mesecev v Nemčiji na delu, se spet vračajo tja.

KUHARČEK Andrej

RIŠAL ROMIH IVAN · BESEDILO PO NARODNI PRAVLJICI PRIREDIL TORY TUGOMIR

13. Andrej je hodil in hodil in zagledal goreče mravljišče. Uboge mravljičice so jadikovale in bežale iz gorečega domka. Andrej ni pomišljal. V svoj klobut je zajel vode iz potočka, ki je žuborel mimo in jadrno pogasil ogenj. — »O, kako smo ti hvaležne, dobri mladeniči! Ako ti bo kdaj koli potrebna pomoč, nas pokliči! Prišle bomo in ti pomagale!«

14. In Andrej je spet hodil... Po dolgi, utrudljivi hoji je končno vendarle dospel do morja. Tu pa je zagledal dva ribiča, ki sta se pripravala za zlato ribico. Andrej je stopil k njima in ribiča kupil. Ubogo, jedva še dihačo živalico je spustil nazaj v morje in gledal za njo, kako se je vsa vesela vrnila v valove... Potem je pomolila glavico iz vode in mu dejala: »Hvala ti, mladenič, za življenje! Ako ti bo kdaj koli potrebna pomoč, me pokliči! Prišla bom in ti pomagala!« Ko se je Andrej dvignil z brega, je sredi morja zagledal otok. Tam je bila Zlatolaska!

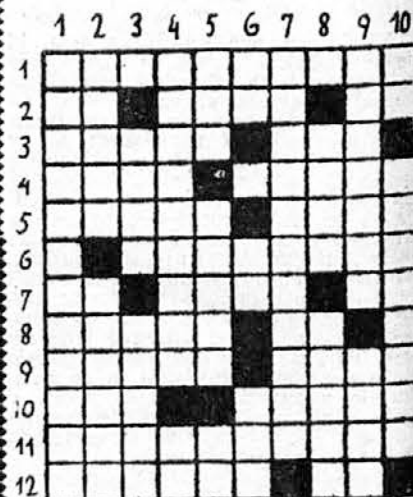
15. Kuharček Andrej je prišel v dvorec na otoku sredi morja. Pogumno je stopil pred otoškega gospoda in mu sporočil od koga je prišel in po kaj. — »Ah, tako!« je rekel otoški gospod slabe volje. »Tvoj gospod bi torej rad mojo hčerko za ženo!« Ker svoje Zlato, laske očitno ni hotel dati za ženo kuharčkovemu grofu, je dejal: »Prav! Ako mi prineseš živo in mrtvo vodo, dobiš Zlatolasko za svojega gospodarja. Ako ne — izgubiš glavo!«

16. Andrej se je prestrašil. »Kje naj vendar dobim živo in mrtvo vodo!« je premišljeval. Tedaj pa se je domislil obeh lačnih vranov, ki sta mu obljubila svojo pomoč v zahvalo, da ju je nasitil s svojim konjem. Brž ju je poklical. Ko sta priletela, jima je povedal, kakšno nalogo mu je naložil otoški gospod, potem pa ju je prosil, naj mu povesta, kje bi mogel dobiti živo in mrtvo vodo. — »Nič lažjega kakor to!« sta rekla vrana. »Pojdi za nama in pazi na našo!« Vrana sta se dvignila v zrak in kazala Andreju pot, dokler ga nista pripeljala do čudno oblikovane skale, ki je bila podobna človeški glavi s široko odprtimi usti. Vrana sta sedla na kamenito ustnico in zakrčala: »Tu izvirata živa in mrtva voda!«

Dalje prihodnjije

UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Žalostna pesem, tarzanje. 2. Del telesa, človeškega ali pravnega; krompirjeva kaša (po fr.); medmet. 3. Ameriški pisatelj (rojen 1885., Babbit); rdeč (nem.). 4. Sare-nica, mavrica; oblika glagola kuriti. 5. Moško ime; pristanišče ob Adriatiku. 6. Povelje, da še plačaj. 7. Časovni veznik; zelo drobne črke za tisk; kazalni zaimek. 8. Ime Wallacea, znamenega angleškega pisatelja kriminalnih romanov; pesnitev. 9. Bedaštvo, nesmisel; ne gleda. 10. Šport; reka blizu Kavkaza. 11. Proizvodnja (tujka). 12. Zemljina (francoska oblika); kazalni zaimek, ki pomeni kemiku tudi redko kovino.

Navpično: 1. Del evropskega gorstva. 2. Tuje žensko ime; izvršni organ v družini (3. skl.). 3. Veter (nem.); človeška odlika. 4. Skupnost škofov ali škofijski urad (tujka); predlog. 5. Gospodična (angl., kakor se izgovarja); glasbeno delo; nada. 6. Tolmun; kratice pri podpisih; oblika glagola tkati. 7. Izvrstno štajersko vino. 8. Poljedelec; železov mineral. 9. Oblika glagola, ki pomeni prignati, pa tudi oskrbeti z denarjem; potreba po tekočini. 10. Medmet; kamenina, posebna lončevina, polporcelan, nazvan po nekem španskem otoku.

ENACBA

(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) + (i-j) + (k-l) = x

a = nepravilo; b = predpek; c = moško ime; d = italijanska reka; e = vrsta tiska; f = športni izraz; g = zbirka; h = berilo, nauk; i = protestant; j = vrsta vina; k = geometrijski lik; l = grška črka; x = slaven mož, ki smo obletnico njegovega veljupomembnega dejanja te dni praznovali.

PREMIKALNICA

S O L I S T I
M O T R I T I
R E S E N J E
N O Č N I N A
R A D E N C I
D I K T A T I

Ob pravilnem premiku vodoravnih vrst dobiš navpično imena treh ptic-pekav.

TRIKRAT ZAKAJ

1. Zakaj je šele bencinski motor omogočil zgraditev uporabnega letala?
2. Zakaj je pri hoji v gorah vodoravna razdalja od cilja tako malo pomembna za računanje telesnega dela?
3. Zakaj so bučeča voda pri mlin-skem kolesu in močno kadeči se tovarniški dimniki znak za pomanjkljivo izrabo energije?

Odgovori:

1. Bencinski motor je omogočil zgraditev uporabnega letala, ker je bil prvi motor, ki je bil dovolj močan, da bi mogel dvigniti letalo. 2. V gorah je vodoravna razdalja od cilja tako malo pomembna za računanje telesnega dela, ker je pri hoji v gorah vodoravna razdalja od cilja tako malo pomembna za računanje telesnega dela, ker je pri hoji v gorah vodoravna razdalja od cilja tako malo pomembna za računanje telesnega dela. 3. Bučeča voda pri mlin-skem kolesu in močno kadeči se tovarniški dimniki znak za pomanjkljivo izrabo energije, ker je bučeča voda pri mlin-skem kolesu in močno kadeči se tovarniški dimniki znak za pomanjkljivo izrabo energije.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno po vrsti: 1. francoska. 2. rog, čas, g. 3. Apis, p. star. 4. noj, sad. oni 5. če, vstop, ak. 6. i, ti, n. le, u. 7. še, trava, ol. 8. kr., Ru, rt, st. 9. Ag. in, Sn, tu, 10. n. podatek, r. 11. italijanska.

Sestavljenka: ostravec, konserv, trobelka, oleander, borjenec, energija, rokodelce — ektober.

Zlogovnica: 11. berač. 2. Obir. 3. golob. 4. Azov. 5. strogovost. 6. Timok. 7. vreme. 8. oktava. 9. Morse. 10. obet. 11. dlesca. 12. Razor — Bogastro modrost samo ovira.

Tedaj je vedela, da ne bo mogla več vrniti sto petdesetih kron v blagajno in da je vsega konec... Odpustili so jo in ji rekli, naj bo vesela, da je ne naznanijo oblastem.

Dobila je službo kot agentka in akviziterka naročil za sesalce za prah. Siri kot agentka! Vendar je vseeno prodala nekaj sesalcev. Tako ji vsaj ni bilo treba zmerom stradati.

Brat se je topil v solzah in ji obljubil, da se bo poboljšal. »Zaradi očeta,« je mledoval. »zaradi očeta, Siri, me ne pusti na cedilu!«

Toda od solz ni bilo kruha. Tudi ne denarja za najemnino. Postavili so jo na cesto.

»Najela sva sobo in kabinet — brez kuhinje — v okraju, kjer so bile vsake večer policijske racije.«

In nato je brat storil nekaj tako pametnega, da česa takšnega v vsem svojem izgubljenem življenju ni bil storil. Odpeljal se je s tovornjo ladjo v noč. Siri ni vedela kam in ni razumela zakaj, dokler ni potrkal na njuna vrata policist in jo vprašal, kje je brat. Zaskrbljeni so jo in spet se je pokazalo, da je poveril večjo vsoto denarja.

Toda zdaj ga na srečo ni bilo doma. Izginil je ko k kofra.

Če pa moraš dolgo ure sedeti na policiji, ne moreš prodajati sesalcev za prah in ne moreš služiti denarja za hrano in najemnino.

Ko ji je gospodinja grozila, da jo bodo poznali na cesto, je zbrala tisto bore obleke, ki jo je imela, in jo nescia v zastavljajnico. Denar je kmalu porabila. Sicer pa tako ni bilo veliko.

Kajpak je ves čas iskala službo. Vendar je bila tako na koncu, da ni imela več zaupanja vanjo. »Moj Bog, gotovo ste jetični,« je dejala neka gospa, ki je iskala sobarico.

Potem je dejala gospodinja, da gre lahko kamor hoče; zapirala ji je vrata pred nosom, zasledila pohištvo, rekla, da ga bo obdržala, dokler ne bo plačala najemnine.

In tedaj je prišla Siri k meni.

Hjelgin dom

* LJUBEZENSKI ROMAN *

»Da, na smrt! Če bi se proti pričakovanju kdaj poročila, bi hotela imeti vsaj tri sobe. Dve spalnici in delovno sobo.«

»Delovno sobo — zase?«

»Da, zase. In če bi se mi ne zdelo več zabavno sukati pero, če bi imela druge želje, bi ta delovna soba pač lahko postala otroška soba.«

Bilo je, kakor da bi beseda »otroška soba« še dolgo potem drhtela v zraku. Nihče od nju nekega časa ni izpregovoril.

Naposled se je oglašil:

»Glej, glej, in doslej sem imel zmerom čast slišati, da se ne bi nikoli poročila!«

»Saj se najbrže tudi ne bom. Edino zaradi otroka bi se. Sino rada bi imela otroke.«

»Res? Morda z menoj?«

»Ne morem reči, da sem imela to v načrtu. Razen tega,« globoko sem zajela sapo, naj velja, kar hoče — »razen tega bi hotela imeti otroka samo od človeka, ki bi ga ljubila, brezmejno ljubila. Da, morala bi ga ljubiti, če že naj rabim ta strašni izraz!«

»Hvala, pomirila si me, Kisinka! Frivolno dekle si sicer, a pošteno — to ti moram priznati!«

»To je menda višek poklonov, ki jih imaš v zalogi,« sem se zasmejala. In bila sem prepričana, da odlično igrata svojo vlogo.

Preživela sva večer, kakršnih sva bila vajena. Šele pozno v noči sem utegnila pripovedovati o Siri.

»Skratka, Siri je predobro za ta svet,« sem rekla. »Najboljše dekle je, kar si jih lahko misliš. In ves — trdno veruje v Boga!«

»V Boga?« Hm, Kisinka, ali ti ne veruješ?«

Nenadno sem bila v zadregi. Še nikoli, odkar mi je umrla mati, nisem z nikomer govorila o Bogu.

»Seveda verujem, mislim, da verujem se vse več kakor drugi ljudje mislijo, da verujem.« Nehote sem se zasmejala čudnemu načinu svojega izražanja, toda Gunnar se ni smejal.

»Povej mi, kaj veruješ, Kisinka!« Veselilo me je, da se je Gunnar tako zanimal zame, da je hotel pogledati v moje najskrivnejše. In rekla sem si: zdaj ne smeš biti v zadregi, Kisinka! S kom drugim naj bi tudi odkrito govorila, če ne z mojim, ki ga ljubim. In bilo je prijetno, da sem smela biti vsa drobna in v zadregi in pojasniti, kar sem vse do tedaj samo čutila in še nikoli oblikovala v besede...

»Verujem v neskončnost v prostoru in času. Verujem, da je prav tako, kakor je naše telo vesoljstvo atomov, božje telo to veliko, neskončno vesoljstvo. In zato smo vsi del tega božjega telesa in naš duh je del duha božjega. In zato smo nesmrtni, zakaj duh božji živi iz večnosti v večnost. Vse to je zajeto v svetem pismu v treh besedah: »Od Boga ste.«

Morda bi bila morala več povedati. Vzdihihla sem in čakala, kaj me bo Gunnar še vprašal.

Pokadil je bil cigareto. Utrnil jo je v pepelniku, se obrnil k meni in se nasmehnil:

»Kje si pa to brala, Kisinka?«

Vstala sem in se jela oblačiti. Šele ko sem si ogrinjala plašč, sem rekla:

»Oprostite, da sem te nadlegovala, Gunnar. To, kar sem ti bila poprej povedala, nisem brala nikjer. Bile so moje lastne misli, ki si o njih nisem upala še z nikomer govoriti. Najsvetejše je, kar imam. Oprostite!«

In sem šla.

govori. Če ne bo mogel, bom pa tudi jaz molčala.

Oh, bili so hudi dnevi, ki sem jih tedaj doživljala. Dobro je bilo, da sem imela toliko dela in da sem morala skrbeti za Siri. Tako prijetno je bilo videti, kako se je popravila. Na licih je spet zcvetelo nekaj rdečice in moja rjava obleka ni več visela na njej kakor na prekldji. Tudi v očeh se ji je vzbral nov lesk.

Poklicala sem Hansa in ga spomnila na njegovo obljubo, da bo prišel Siri službo pri svoji tvrdki.

»No, ali si jo naposled le našla?« je vprašal Hans. »Ali je čedna?«

»Pusti neumnosti, Hans! Zadeva je resna, veš. Storit moraš, kar moreš!«

»Kar morem, da, toda tvoja varovanja bi bila morala prej priti. Zdaj v pisarni ni več nobeno mesto prosto. Če bi pa hotela poskusiti kot agentka, jo pošlji jutri ob dvanajstih k nam. Govoril bom o tem s šefom akvizicije.« Njegov glas mi je izdal, da ne bo imel prevelikih težav.

Kajpak bom poskusila,« je vzklila Siri. »Zdaj sem vendar čisto drug človek. Že to je nebeski občutek, da sem tako oblačena, da se mi ni treba sramovati pred ljudmi. Videla boš, da bom imela uspeh.«

In Siri je res postala agentka. Ko sva se, kakor sva se bili domenili, dobili v neki kavarni pri južini, je bila že obložena z razpredelnici in obrazci. Obraz ji je sijal od sreče.

»Ali si zavarovana, Kisinka?«

»Seveda. Zal, toda tako je.«

»Vendar bi bilo dobro, če bi imela dosmrtno rento.«

»Jezik za zobe in jej.«

Siri je bila pogumna. Še zdaj ne razumem, kako je še drugi dan imela v rokah dve zavarovalni pogodbi po deset tisoč kron. Dodelila se je bila svojih nekdanjih sošolk, ki so zdaj živele v dobrih gnetnih razmerah. Veliko navdušenje, saj se že tako dolgo niso videle! In razen tega niso poznale Siri v tistem času, ko je bila na psu, tako da je lahko neprisljano nastopila in govorila brez zadrege...

Kakor koli že, dejstvo je bilo, da je prva od teh štirih nekdanjih sošolk podpisala zavarovalno pogodbo zase, druga, ki je bila poročena in imela otroka, pa je Siri pripovedovala, kako je hudo, če ostane človek sirota na tem božjem svetu — kajpak je Siri to iz lastnih izkušenj prepričevalno pripovedovala — tako gnilo, da sta se z mojim takoj odločila, da bosta zavarovala svojega princa, ki se je drl v kešarici. In kar je bilo še boljše: opozorila je Siri na vse tiste svoje znanke, ki so imele majhne otroke in bi jih utegnile zavarovati.

»Videti je, da bo moje bodoče področje zavarovanje otrok,« je pomorno vzklila Siri.

Dva dni nato se je odselila.

Poiskala si je res srčkano opremljeno sobico, ki zraven niti preveč draga ni bila. Občudujem Siriino fantastično zmožnost, da se zna z vsem spriznati, zakaj vem, da je ta lastnost posledica neskončne potrebnosti in globokega premisleka.

Moja luknja je bila čisto prazna brez nje. Dvakrat prazna zdaj, ko sem vedela, da Gunnarja ne bo blizu. Kakor sem pričakovala, se sploh ni oglašil.

Po treh samotnih dneh nisem več vzdržala. Šla sem k Siri in jo povabila v kino.

Vrteli so navaden operetni film, in vendar je učinkoval name kakor še nikoli noben film in nobeno gledališko delo. Bebasti filmski poljubi, tradicionalno navzkrižje med zaljubljen-

ceda na dan in jo vprašala, ali bi hotela priti drevi k meni.

»Hvala, prav rada.«

Bog jo blagoslovi! Zdaj sem imela vsaj kaj dela popoldne, nakupovala sem, razporedila cvetlice po vazah in lepo pripravila mizo. Vsaj ta čas nisem utegnla misliti na Gunnarja.

Solveig Strandova je prinesla s seboj mir in prijetnost. Že dolgo dotlej se nisem tako dobro počutila. Poznani-mala sem se za njeno delo in za Sidselo. In pripovedovala je.

Ko sva sedeli pri kavi in likerju, me je vprašala:

»Zakaj potrebujete prav danes mojega nasveta?«

»Ali se vam ne zdi lepo, da vas neko potrebuje? Zagotavljam vam, da mi ni nič bolj všeč, kakor če mi kdo prizna, da me potrebuje. Po navadi sem trudim in garam samo sama zase. Za druge ne pomenim nič.«

»Kar pripovedujete, je nezmisel,« je odrezala Solveig Strandova.

»Tako?«

»Če človek živi življenje, ki ni za rabo, je tega čisto sam kriv. Vselej lahko najdeš nekoga, ki te potrebuje. Le človeku ni vselej v enako zabavo, da je do koga dober. V trenutku, ko spoznate, da vam dobro dè, če vas kdo potrebuje, v resnici vi njega potrebujete. Potrebujete nekoga, ki ob njem lahko sprostite svojo energijo in svoje materinske instinkte. Če pa pride kdo, ki ne potrkna na vaše materinske instinkte, temveč na vaše resnično požrtvovalnost — posebno, če je to človek, ki vam ni dosti zanj, ki vam celo ni simpatičen — potem vam ni v posebno veselje, da bi bili dobri, in se najbrže tudi poživzgate na dobroto.«

To je bila trda beseda, toda bila je resnična. To sem morala priznati. Solveigi Strandovi moraš vse priznati. Med tistimi je, ki jih ni mogoče nalagati.

»No, vidite, vi ste me danes potrebovali, ali ne?«

»Da, nesrečna sem.«

Torej vas je le zapustil. Nikar zato ne jokajte, otrok moj. Dobro je, da je tako prišlo. Če vas pač ne ljubi.«

»Vendar bi tako rada, tako rada...«

»Kaj bi radi?«

»Tako neskončno rada bi imela otroka od njega! In tedaj nisem mogla več. Zakopala sem glavo v njeno naročje in tulila. Jaz koza.«

»Kako blagoslovljeno mladi ste še. Razumem vaše hrepenenje po otroku.«

Vstala sem, šla ven in si izmizila oči. Nato sem se vrnila k njej in si prižgala cigareto.

»No, no, kaj sem bila rekla o ka-jenju?«

»Za božjo voljo, prava reč! En greh moram vendar tudi jaz imeti.«

»No, poslušajte. Če se hočete uničiti, je to vaša stvar. Pravkar ste govorili o otrocih. Kajpak boste nekoč imeli otroka. In otroka ne smemo spočiti in roditi, če je naš organizem zastrupljen z nikotinom. Ali razumete?«

Razumem, da ste najboljše na svetu, kar sem kdaj imela. In najmodrejša. Toda jaz ne bom imela otrok. Saj se ne bom poročila. Morda, bi kdaj imela pogum, da bi imela nezakonsko dete. Kaj pravite na to?«

»Mislim, da nezakonski otroci niso srečni ljudje. Otroci morajo imeti dom. Sicer ne vem, kaj naj bi rekla.«

»Ali bi me prišli obiskat, ko bi ležala v porodnišnici? S sadjem in cvetličami in ropotulico za maleca?«

»Seveda!«

»Ali bi vseno ostali v stikih z menoj, čeprav bi imela nezakonsko dete?«

»Kajpak!«

»Ali bi šli celo za krstno botro?«

»Rada, Morda naj bi vas celo priporočila za roko?«

»To bi bilo najlepše, saj vendar nimam mame, da bi mi to storila!«

Obe sva se hkrati nasmehljali. Obe sva čutili, da sva razpletali želje, ki z resničnostjo niso imele prave zveze.

»Če vam bo odleglo, me lahko primate za besedo,« mi je čez čas dejala. In nato sva jeli govoriti o drugih stvareh.

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji sladkorekto liže, njej je pa tako zoprno, da si on vselej veže hlače pidžame nad jopič, čeprav je pidžama drugače narejena. In lepega dne sta do grla sita drug drugega, samo ker sta živela tako tesno skupaj.«

»Skratka, zavarovana si torej v princip ločenih spalnic!«

»Ne,« je odgovoril Gunnar. »Zakaj?«

»Hvala Bogu! Veš, glede tega imam namreč neki kompleks. Kompleks dvo-obnega stanovanja s kuhinjo. Ta pojem me že dolgo preganja. Moja mati in jaz sva imeli nekaj takšno stanovanje. In bilo je strašno. Kadar vidim, da »novoporočena« isčeta dvo-obno stanovanje s kuhinjo, veš, tedaj se mi zdi to kakor začetek nesrečnega zakona. Dva človeka, ki v sebi imata za seboj voz siromastva, ki si stopata na prste in si morata vse tako zelo poceni urediti. Da, v začetku je tako ljubko, tako očarajoče pospraviti pisalno mizo, če jo hočemo uporabiti za oblačilno mizo; tako zabavno je, če moraj vselej sproti odnašati okrasne drobna-rije s pododvane okrogle mize, stoji-je v delovni sobi, ker jo hočeš pogrniti za kosilo. In tako očarljivo je, če lahko on gleda, kako se ona ljubko slači, njej se pa zdi on tako smešen v pidžami — oprostite! In nato se navadita drug na drugega, drug drugega se naveličata; njega jezi, ker ona tako rada v postelji

PROBLEMI, KI ŽENSKO ZANIMAJO

ZVESTOBA V ZAKONU

Nekaj odgovorov iz zanimive ankete nekega pariškega časopisa

Kaj mislite o nezvestobi v zakonu? se je glasilo v nekem pariškem časopisu anketa, ki je zbudila mnogo pozornosti, povzročila gotovo tucat zakonskih prepričkov, sprožila mnogo bolj ali manj duhovitih odgovorov. Ker vemo, da zanima ta problem žene po vsem svetu, smo izbrali nekaj najbolj zanimivih in hkrati najbolj povprečnih odgovorov.

»Pričenši pri hudo dramatičnem prevaranju možu pa vse do flegmatičnega moža, ki zlahka prenese, da ga žena vara, so vsi možje prepričani, da žena moža nikakor ne sme varati, mož pa vseeno lahko kdaj pa kdaj skoči čez plot. Za večino žen je pa moževa zvestoba huda tragedija, ki po navadi razdere še tako srečen in harmoničen zakon...»

Takšen je uvod v to zanimivo anketo. Odgovori na vprašanja, ali si morata mož in žena ostati vse življenje zvesta, če naj bo zakon srečen, so kajpak odvisni od izobrazbe, svetovnega nazora in temperamenta tistih, ki so te odgovore napisali.

»Ni prav, če zaradi ženske nezvestobe mož naredi javen škandal, žena pa alero, če se ji mož kdaj izneveri. Zvestoba in nezvestoba v zakonu je zadeva zakoncev, zato je ne gre razgaljati pred javnostjo. Po mojem mnenju stransko katerega od zakoncev ni nič drugega kakor nov kompromis, ki jih je v zakonu že tako mnogo...»

To je očitno odgovor nekega modernega flegmatika, ki najbrže pri nas ne bo imel dosti zagovornikov. Narobe pa piše neki srečen zakonski mož o zakonski zvestobi takole:

»Zakonsko življenje mora biti popolnoma čisto. To čistost dosežemo predvsem, če sta si oba, mož in žena, popolnoma zvesta. Kadar govorimo o tako važnih in odločilnih življenjskih vprašanjih kakor je zakonska zvestoba, ne smemo pokazati, da smo neznačajni...»

Neka mati, ki so njene besede gotovo zelo tehtne in značajne je odgovorila:

»V zakonu ne gre samo za moža in ženo, temveč predvsem za otroke. Otroci v zakonu, kjer oče in mati nista zvesta drug drugemu, niso srečni. Zakaj s popuščanjem se izgubi tudi medsebojno spoštovanje — kje je že ljubezen, če se gode takšne stvari! — dom postane kvečjemu zatočišče za gmojne potrebe družine, otroci pa nimajo več pravega doma. Tisti, ki jim je vseeno, ali so njihovi otroci srečni, ali ne, ali imajo dom, ali ne, so pač lahko drug drugemu nezvesti, ostali se bodo po pošteno premislili, preden se bodo odločili za nezvestobo...»

Neki drugi mož je napisal:

»Misel, da bi utegnili biti moja žena madame Bovaryjeva (glavna junakinja Flaubertovega romana; varala je večkrat svojega moža) mi je neznosna. Odnos med menoj in mojo ženo mora biti globok in iskren. Kdor bi naredil prvi stranski korak, bi zarezal prvo razpoko v najin zakon. Mnogi možje, ki se ne zavedajo, kolikšne važnosti je nezvestoba, uničijo tako najboljše zakone...»

Prav gotovo bo vsem bralkam ugaljal tudi tale odgovor:

»Nisem vedel, da je danes, v teh odločilnih dneh, vprašanje zakonske zvestobe tako pereče. Zdi se mi, da varajo svoje možje samo žene, ki imajo še preveč časa in denarja, da si lahko iz objestnosti privoščijo to razkošje. Ljudje, ki imajo danes važnejše in odgovornejše dolžnosti, tisti, ki morajo skrbeti za veliko družino in jim obstoj njihovih otrok ni deveta skrb, vsi oni, ki razumejo velika dogajanja okrog sebe, danes ne pomislijo na to, da bi bili nezvesti!« (n)

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Kruh z bučo

Kakor narediš kruh s krompirjem tako ga lahko narediš tudi z bučo. Bučo olup, poberi vse peške in jo nastrgaj. Nastrgano skuhaj na prav malo čisti vodi. Ko je mehka, vodo ocedi in bučo pretlači skozi sito. Med tem pripravi moko, sol in kvas. Kvas zdrobi in ga razmoči v prav malo oslajeni vodi. Iz moke, buče, kvasa in soli zmesi testo, vode pa ne smeš dodajati. Testo potem pusti vzhajati kakor navaden kruh in ga lepo speci.

H. S., Ljubljana

Jetrni zrezki

Večkrat dobim približno 1/4 kile govejih jeter. Ker so ta preveč trda, si pomagam na sledeči način. Jetra ostrgam, dodam 10 dek kuhanega riža, malo sesekljane peteršilja, majhno drobno zrezano čebulo, 1 jajce, sol in 5 dek moke. Vse skupaj dobro premešam, izoblikujem neprevlekle zrezke

in jih na malo masti na nepretrdnem ognju spečem. Poleg dam kakšno koli solato.

M. P., Ljubljana

Zelenjavni riž

Na kakršni koli maslobi zarumeni 1 srednje veliko čebulo in 1 velik rdeč korenček. Potem prideni precej sesekljane zelenega peteršilja, 4 velike paradiznike in vse skupaj duši. Ko se paradiznikova voda posuši, dodaj pol litra riža, zalij z 1 litrom vode, osoli in kuhaj 20 minut, da je riž mehak. Deni s solato na mizo.

M. G., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

Polepšajmo in očistimo jesenske in zimske obleke!

Dobra in temeljita nega naše obleke in plaščev je zdaj bolj potrebna kakor kdaj koli prej. Vso garderobo, ki smo jo spomladi shranili, zdaj spet pregledamo, dobro prezračimo in določimo, kaj in kako bomo to ali ono popravili. V omari najdemo še kakšno ponošeno obleko, ki je že davno pozabljena. Najprej jo prezračimo, morda tudi operemo in premislimo, kako jo bomo uporabili.

Obleko, ki jo bomo še nosili, najprej prezračimo, stenemo vsega prahu in pustimo nekaj časa viseti na zraku, da izgubi neprijetni duh po prašku proti moljem. Potem jo očistimo, zlikamo in tako pripravljeno obesimo v omaro, da jo imamo takoj pri roki, kadar jo potrebujemo.

Tudi plašč je na rokavih in ovrtniku že tako oguljen, da ga le neradi oblečemo. Ovrtnik odparamo, če imamo kos istega blaga, ukrojujmo nov ovrtnik. Če imamo kakšno drugo močno blago v drugem barvnem odtenku, odrežemo nov ovrtnik. Če pa imamo še kaj več takšnega blaga, potem naredimo na plašč nove žepne in zapestja. Tako bomo plašč z novimi deli poživili in bo spet kakor nov.

Posebno pazljivo moramo pa pregledati obleke in plašče, ki so rezani z blaga, ki mu tečejo nitke poševno. Ko je vse poletje visel v omari, se robovi radi spotegnejo in tako imamo plašč na enem koncu daljši kakor na drugem. Pregledati moramo tudi podolgo, ki jih izmenjamo z novimi ali skrbno zašijemo.

Iz obleke, ki je ne moremo več obleči niti popraviti, lahko naredimo krilo. K takšnemu krilu ukrojujmo iz drugega blaga v primerni barvi jopico ali bluzo in spet imamo obleko, ki jo lahko z zadovoljstvom nosimo za pisarno ali pa otrokom naredimo obleko za šolo. Zelo učinkovito pa spremenimo obleko, če ji naredimo nov ljubek ovrtnik, kupimo novo sponko, drugačen pas, šopek cvetlic in podobno.

Iz stare moževe obleke dobimo lep kostim. Obleko najprej sparimo, očistimo vseh nitk očistimo vsak kos posebej z vodo, ki smo ji dodali nekaj salmijaka, prelikamo z mokro krpo in potem šele na novo ukrojujmo. Obleko obrnemo na narobno stran, da tako zakrijemo vsa oguljena mesta. Če se pa na nekaterih mestih svetli, jo operemo v vodi, v kateri smo skuhali milnih korenin.

Krznko, ki nas vso zimo greje, moramo tudi očistiti. Narahlo ga stepemo in očistimo. Krznko s kratko dlako potresemo z vročim peskom in ga očistimo.

Volneni obleki, ki se za vratom hitro zamaže, in tudi drugim, prišijemo ob vrtnem izrezu svilni ali tilast kos blaga. Ko se umaže, ga odparamo, operemo, zlikamo in spet prišijemo. Obleka sama tako ne bo nikoli prepotena in bo videti zmerom kakor nova.

Praktični nasveti za vsak dan

Da vam bodo pekače dolgo časa s pridom služile, jih kdaj pa kdaj položite v popolnoma mrzlo deževnico ali omehčano vodo, počasi segrevajte, 15 minut kuhajte in pustite ohladiti v vodi.

Gotovo ste v starih dobrih časih hranili kurje perje. Pozimi, ko boste utegnili, odberite puh in večja peresa osmukajte ter operite v ne premočni (5%) milnici. Posušite v mlačni pečici. Če takoj ne uporabite, hranite kakor krzno pred molji in drugim mrčesom.

Če smete vlagati kutine, shranite lupine in jih namakajte 15 dni v žganju; imeli boste izvrstno lepoto proti gubam.

Gotovo ste ljubiteljica lepih knjig in jim posvečate vso potrebno skrb. Prav zato vam dajemo še en namig: preden začno usnjeni hrbiti knjig pokati, jih natrite z mehko krpo, namočeno z nekaj kapljami sivkovega olja. Knjižne police kdaj pa kdaj obrišite s krpo, namočeno v terpentinovem olju ali tetraklorovem ogljiku (CCl₄).

Akvarije in risbe lahko obvarujete pred prejšnjimi sončnimi žarki tako, da steklo in okvir namočete z raztopino kinovnega sulfata, ki jo dobite v lekarni. Tekočina je popolnoma prozorna, a vendar preprečuje škodljivi vpliv sončnih žarkov.

Pri umivalniku naj vselej stoji steklenička ogljikove natrijeve raztopine. Nekaj kapljic kanite v vodo, preden si namilite roke. Voda se

(T) trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.

Zimski plašči so postali aktualni. Prvi plašč na naši gornji sliki je iz rjavega volnenega blaga, okrašen z nizkim krznom, iz katerega se da narediti tudi primerni čevlji. Zapijemo se z zadrgo. Drugi plašč je kombiniran iz temnordeč in pesčenorumenih barv. Zadnji del plašča je ves temnordeč in ohlapen. Pas je viden samo na prednjem delu. Tretji model kaže kimonsko ukrojen plašč iz kockastega blaga.

omehča in tako porabite do 75% manj mila kakor v trdi vodi.

Raztopite v vodi 5 g kafe in 50 g masla. Kovinsko posodo namažite s tem toplim mazilom, posušite in zdrgnite s flanelasto krpo. Posoda ne bo rjavela. Ta postopek lahko upora-

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

bite tudi za dragocenejša kovine, kakor veržice, gumbi, skarje itd.

Na hrbtno stran zrcala namažite s ploskim čopičem plast tele snovi: 25 g voska in 25 g zemeljske smole stopite v vodi in prav počasi in dovolj daleč od ognja prilivate 50 g terpentinskega olja. Tako bo zrcalo ostalo neskaljeno.

Zaradi umirjenih barv je na videz poletni vzorec gornje obleke prijetno miren in zimski. Obleka je rezana kimonsko, kar je letos zelo moderno. Primerna je za brhke postave z ozkim pasom, zakaj v sredi jo spenja širok pas iz temnejšega blaga; ta pas je hkrati tudi edini okras te elegantne obleke.

Jesenska nega rok

Prvi jesenski hlad je prišel in z njim nevarnost ozeblin. Če se jih hoče obvarovati, morate roke že zdaj pravilno negovati.

Če so vam v jutrnjem mrazu roke omrzle, jih takoj namažite s citronovim sokom in drgnite toliko časa, da se ogrejejo. Potem segrejte vodo in umivajte roke izmenoma v vroči in mrzli vodi. Tako boste preprečili, da bi se ozeblina razvila.

Če se vam je pa ozeblina že pokazala, ne odlašajte z zdravljenjem. Vsak večer ozebleno mesto namažite z brezbarvno jodovo tinkturo ali kakšno kafno kremo, ter oblažite roke v kakšne stare rokavice. Če dan roke večkrat koplite izmenoma v mrzli in topli vodi, pa boste morda ozeblino še do zime odpravili.

Zenskam je navadno zelo neprijetno, če se jim roke pote, ne da bi imele zato vzrok. Tudi koža rok ni zdrava in jo je treba pozdraviti. Umijte zvečer roke z milom, potem jih pa izplaknite v vodi, ki ste ji pridali nekaj kapljic tinkture benzoe. Zjutraj po umivanju roke namažite s formalinovim alkoholom, potem jih pa namažite s kakšno dobro masno kremo. Če dan pa roke večkrat namažite z mešanico, ki ste jo pripravili iz petih delov citroninega soka in enega dela alkohola.

Raskave in razpokane roke kooljite vsak dan vsaj enkrat v toplih ovsenih kosmičih. Če noč jih pa redno mažite s kakšno kremo, ki vsebuje vazelin, lanolin ali glicerol, če pa lahko utrpite žliko medu, si sami napravite najučinkovitejšo kremo za raskavo kožo. Vzemite žliko medu in pet žličk vazeline, ter oboje dobro mešajte, dokler se ne spoji v enakomerno gmo. Potem si s to mešanico mažite roke vsak večer.

Rdeče roke umivajte z vodo, ki ste ji pridali nekaj boraksa. Potem, ko ste jih posušili, jih pa namažite z mešanico soka ene limone beljaka in dveh žličk alkohola. Mešanico pustite na rokah vso noč.

Vsekakor je najbolje, če že zdaj o prvem mrazu nosite rokavice. Takoj ko bo mraz še hujši, si pa sami splestite palčnike, ki edini obvarujejo roke pred ozeblinami in drugimi nevšečnostmi. Roke vam bodo hvaležne za to.

Življenjske resnice

* Čim bolj se znaš premagovati, tem prostejši si.

* Najboljše zdravilo samoljubja je spoznavanje samega sebe.

* Mnogo je srečnih žensk, ki imajo težko življenje.

* Po večini ljudje potrebujejo več ljubezni, kakor jo zaslužijo.

* Bedeki govore neumnosti, pametni jih pa delajo.

* Vsake ženske napake je kriv možki.

* Dovtip izgubi na učinku, če se mu dovtipnež sam smeji.

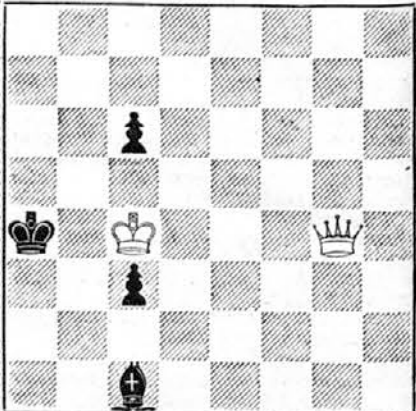
PLAČAJTE NAROČNINO!

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 201.

Sestavil J. Drtina.

Mat v 3 potezah.

Sila bele dame se močno izraža

Damski gambit

L. Rellstab—K. Junge

Evropsko prvenstvo v Monakovu 1942.

1. d4, d5. 2. e4, e6. 3. Sc3, c6 (To zapelje v »slovanske vode«.) 4. e3, Sf6. 5. Sf3, Sbd7. 6. Ld3, d4. 7. Lxc4, b5. 8. Le2 (Beli ne mara ostre in dobre meranske obrambe: 8. Ld3, a6. 9. e4, c5. 10. e5, itd., zato pa ima zdaj črni veselejšo življenje.) a6. 9. a4, b4. 10. Sb1 (Skakač jezdi na polje c4.) c5. 11. 0-0, Lb7. 12. Sbd2, Ld6. 13. Sc4, Le7 (Zaradi nasprotnikove miroljubnosti, je ta lovec zasedel napadalne položaje, kakor običajno (na e7).) 14. Ld2 (Zdaj ko je lovec na c7, bi moral beli tem upravičeneje preigrati 14. a5, da bi otežil obrambo kmeta b4.) a5. 15. Tc1, Se4. 16. Le1, Te8. 17. Scd2.

Sxd2. 18. Lxd2, Le7. 19. de5, Sxe5. 20. Lb5+, Kf8 (Nekaj se je belemu posrečilo, da je namreč črnu onemogočil rokado; nesreča pa ni prevelika, ker črni še utegne izvesti umetno, igra pa zdaj močno zažviž.) 21. Sd4, g6. 22. f4, Kg7. 23. Le1, Thd8. 24. Dg4, Lb6. 25. Lh4, f6. 26. f5.

Beli postaja grozeč, zato poseže črni po korenitejših sredstvih, ki odbije vse bele naskoke.) Txd4! 27. ed4, ef5. 28. Dd1, De4. 29. Ti2, Se6. 30. Txc8, Lxd4! 31. Lc6, Lxc8. 32. Txc6. Dxc6. 33. Kh1, Lxc8. 34. Lxf3, Sf4 (Črni je konec koncev za dva kmeta bogatejši in v boljšem položaju; konec je blizu.)

35. Df1, Dxa4. 36. h4, Dc2. 37. Lb6, Se2. 38. De1, Dxb2. 39. Lxa5, b3. Bel se je vdal, saj črni v kratkem doseže še eno damo. Lep primer hladnokrvne in točne obrambe.

Katalonska otvoritev

H. Müller — Danielsson

Izbirni turnir v Monakovu 1942

1. Sf3, Sf6. 2. g3, d5. 3. Lg2, e6 (Prekromno; na mestu je bilo takoj c5 in Se6 ali pa Lf5.) 4. 0-0, Le7. 5. d4, 0-0. 6. c4, c5 (Na d4 je odgovor 7. Sc5.) 7. ed5, Sxd5. 8. de5, Lxc5. 9. a3, Se6. 10. De2, Le7. 11. e4, Sb6 (Sf6 je tudi šlo.) 12. Td1, Ld7. 13. Sc3, De8. 14. Lf4, Td8. 15. Tac1, f6?

(Črni ima precej težav, posebro težko mu je najti pametno mesto za damo in mobilizirati drugi stolp; zdaj namerava s e5 zapreti lovca nevarno diagonalno, saj med drugim grozi tudi Sb5, toda beli mu z odlično igro to prepreči; a6 res ne gre zaradi Db3, za silo bi pa šlo Le8 z zamenjavo stolpa.)

16. De2!, Le8 (e5 žal ne velja nič zaradi 17. Sd5!, Lf8 — Sx5? 18. ed5, ef4. 19. dc6 zapravi figuro — 18. Sxb6, ab6. 19. Le3, Dc7. 20. Db5, Ta6. 21. Db3+, Kh8. 22. Lf1 itd.) 17. Lh3 (Na slabe točke pritise še drugi lovec, tako da beli kmalu nekaj požanje.) Lh5. 18. Sd5! Lf8. 19. Sc7, Txd1. 20. Txd1, Lf7. 21. Sxg8, Dxa8. 22. Ld6.

(Pričenša se tehnični del partije, v katerem stremljemo beli po čim številnejši zamenjavih, da se bo mogla kvaliteta povsem uveljaviti.) e5 (Prepozno!) 23. Lxf8, Kxf8. 24. Lxh5, De8. 25. Dd2 (Seveda ne 25. Lxh7? g6 in Kg7.) Se4 (Črni skakači igrajo vsekozi klavirno vlogo.) 26. Dc3, Le6. 27. Lxe6, Dxe6. 28. Db3, Df7. 29. Db5, Sb6. 30. Kg2, g5

(Črni iz obupa še malo »napada«, a sredstva so preskromna.) 31. g4, h5. 32. h3, Kc7. 33. b3, Dd8. 34. Kc3 (Kralj se kar sam brani.) h4+. 35. Kg2, De3 (Črni lahko pričakuje samo smrti ali napake.) 36. b4, Kg6. 37. Ta6, De7. 38. De5 (Dama pričakuje resno misliti!) Sd7. 39. Dd5, Sb6. 40. Dc6, Df7. 41. Txc6! Kratak proces, grožnja Sxe5+ je prestrašna, zato se je šved predal.

To je edini poraz prvega zmagovalca na kvalifikacijskem turnirju. Zaključna igra je močno že šibka in mlačna otvoritev, priznati se pa tudi mora, da je bila igra bolela, ki si je z nesrečnim porazom v zadnjem kolu zapravljal vstop v prihodnji glavni evropski turnir, vsi skozi najmočnejša in dosledna.

REŠITEV PROBLEMA ST. 200

Ključ je 1. e7xb8 in črna dama ustvarja 14 različnih variant; torej so kompozitisti ko-
maj na dober točevici poti do števila 27. Ko-
dasta še črna kraljica dva odgovora in črna
konj enega, je vsega 17 variant.